

CARRER 173

Juliol 2026 | www.carrer.cat | www.favb.cat

DOSSIER

Joves en moviment

FEDERACIÓ
D'ASSOCIACIONS
VEÏNALS
DE BARCELONA

SUMARI

- D'ENTRADA**
- 2 **L'habitatge protegit s'esfuma per alimentar l'especulació**
Albert Aragonès
- CRÒNICA**
- 6 **El pas del Tour de França per Barcelona**
Eloi Latorre
- 7 **La subhasta del Centre de la Vila, deserta**
Gemma Aguilera
- 8 **Les torres de la discòrdia al carrer de Tarragona**
Luis Caldeiro
- 9 **Els barris diuen prou al col·lapse pel turisme**
Redacció
- 10 **Entrevista a Rafa Burgos, autor de 'La Caixa, una història mai no explicada'**
Marc Font
- OPINIÓ**
- 12 **Editorial: La fi de les associacions veïnals?**
- 12 **La vinyeta: 'Poli' de bressol**
Azagra & Revuelta
- 13 **La cambra fosca en positiu**
- 14 **Opinió. L'alzina de gràcia i l'habitatge dotacional**
AV Vila de Gràcia
- 15 **Fi dels pisos turístics, oportunitat per repensar el model**
Juani Pérez Sena
- DOSSIER: JOVES EN MOVIMENT**
- 16 **La població jove de Barcelona, més enllà dels tòpics**
Sergio Porcel
- 18 **Lluites i comunitats sostingudes pel jovent**
Paula R. Ainsa
- 19 **Opinió. De l'esport al compromís**
Hatim Azahri
- 20 **Entrevista a Roger Soler-i-Martí, expert en joves i participació**
Berta Garcia
- 21 **Participació i xarxes socials**
Alba Zaplana
- 22 **Casals de joves, models d'autogestió i democràcia**
Eric Moner
- 25 **Opinió. Caus i esplais, escoles de participació**
Albert Rivas
- BARCELONES**
- 26 **El veïnat s'organitza per afrontar un altre estiu tòrrid**
Anaïs Barnolas
- 28 **Viacrucis per aconseguir el grau II de dependència**
Jesús Martínez
- 29 **Futbol contra el racisme i la pobresa a l'Eixample**
V. Canet
- 30 **Crítica cultural**
Ignasi Franch
- 31 **El cor robat: Aran Llivina, de l'AV Som Barri de Vallcarca**
Catherina Azón
- 32 **La contra: Entrevista a David Moreno, extorero i propietari del bar Cosmos de la Rambla**
Jesús Martínez

D'ENTRADA. HPO I ESPECULACIÓ

L'habitatge protegit s'esfuma per alimentar l'onada especulativa

Segons un estudi de la Favb, en la pròxima dècada el 45% del parc d'habitatge de protecció -principalment, d'inversió pública- haurà passat al mercat lliure, cosa que afavorirà tant l'especulació immobiliària com el desequilibri territorial

ALBERT ARAGONÈS

L'informe *SOS habitatge*, elaborat per la Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (Favb), dedica un capítol a oferir una fotografia integral del parc d'habitatge de protecció oficial (HPO) de la ciutat que cap administració no havia posat damunt la taula fins ara. La diagnosi és tan precisa com inquietant. A 12 de desembre de 2024, Barcelona disposava de 15.956 habitatges amb qualificació definitiva d'HPO, agrupats en 864 promocions i repartits, amb una intensitat molt desigual, per tots els districtes. Si s'hi sumen les 2.131 qualificacions provisionals, els 115 habitatges obtinguts per aplicació de la reserva del 30% i els 339 incorporats per tanteig i retracte, el total arriba als 18.541 habitatges protegits. Aquest volum no supera el 2% del parc residencial de la ciutat, una proporció allunyada dels percentatges del 15% al 20% de mitjana europea i a anys llum del 43% de Viena, una de les capitals sovint invocades com a referència del model d'habitatge públic.

Lisa Marrani, arquitecta, membre de la Comissió d'Urbanisme de la Favb i coautora de l'informe, explica que "a l'Estat espanyol ha existit una cultura de la propietat que als anys setanta i vuitanta va portar a vendre molt de l'habitatge protegit existent. Hi ha hagut una manca de política de seguiment i de manteniment, com si el mercat s'anés a regular sol. Però, sobretot, no hi ha hagut cap reflexió a llarg termini sobre cap a on anàvem. I a llarg termini el que ha passat és que la bretxa entre el preu de compra de l'habitatge i la renda disponible s'ha eixamplat cada cop més".

Qualificació amb data de caducitat

L'esquelet del problema és tant tècnic com polític: una bona part del parc d'habitatge protegit barceloní arrossega una etiqueta amb data de caducitat. La normativa estatal d'HPO que es va consolidar el 1963 va concebre la protecció oficial com una qualificació temporal, amb terminis d'entre deu i trenta anys -regulats ara per les comunitats autònomes- a partir dels quals l'habitatge passa al mercat lliure. L'informe constata que només les promocions construïdes en sòl qualificat urbanísticament d'HPO o integrades en el patrimoni públic de sòl i habitatge

gaudeixen de protecció permanent. La resta acaba desqualificada per defecte.

Quan els autors de l'informe creuen les dades de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya amb les referències cadastrals i els terminis vigents, el resultat dibuixa una corba descendent abrupta: gairebé la meitat dels habitatges amb qualificació HPO perdran aquesta condició abans del 2068, amb 7.674 unitats que passaran al mercat lliure. Només en els tretze anys vinents -fins al 2038-, es preveu la desqualificació de 7.407 habitatges, una xifra que representa el 45% del parc protegit actual. La projecció és contundent: si no s'actua, el percentatge d'habitatge protegit baixará del 2% a l'1% del parc residencial total.

"La desqualificació ha de desaparèixer com a mecanisme, perquè és completament contrària al manteniment d'un parc públic", subratlla Marrani. "Hi ha la proposta de prorroga mentre Barcelona sigui una zona tensionada, que d'alguna manera ho blindi, però això és insuficient. Cal apostar per una llei molt més contundent. No es tracta de posar pegats a situacions concretes, sinó de fer una aposta política i social real per permetre que la gent continuï vivint a la seva ciutat".

Més afectació a la inversió pública

Una de les troballes més incòmodes és que aquesta sagnia no recau principalment en la promoció privada, sinó en la pública. Les promocions impulsades per administracions o empreses públiques en sòls no qualificats com a HPO sumen

Els 18.541 habitatges protegits actuals representen el 2% del parc residencial, lluny de la mitjana europea (15-20%) i a anys llum del 43% de Viena

El sector públic ha estat alimentant una bossa d'habitatge que tornarà al circuit privat just quan la pressió immobiliària és més alta

5.696 unitats que perdran la protecció els pròxims anys, repartides entre 2.042 de venda, 3.401 de lloguer i 253 mixtes. Les promocions de promotors sense ànim de lucre amb protecció no permanent sumen 995 unitats més, i les privades, 983, de les quals 279 corresponen al règim de lloguer, el segment més cobejat per la maquinària especulativa.

La paradoxa és tan amarga com fàcil de quantificar: cada euro públic invertit en aquestes promocions té una vida útil limitada, perquè quan els terminis caduquin l'habitatge s'incorporarà al mercat sense que l'Administració pugui exercir cap mecanisme automàtic de retenció. La conclusió és que el sector públic ha estat alimentant durant dècades una bossa d'habitatge

L'OPCIÓ DE L'HABITATGE COOPERATIU

El conveni marc signat el 2021 entre l'Ajuntament i una vintena d'entitats sense ànim de lucre (ESAL) és l'aposta més significativa de Barcelona per fomentar el cohabitatge cooperatiu i la cessió d'ús com a alternativa al mercat. L'acord ha activat la cessió de 21 finques municipals (742 habitatges) a cooperatives i fundacions mitjançant un dret de superfície que sol tenir una durada de 75 anys, prorrogables a 15 més. L'Administració manté la propietat del sòl, l'entitat construeix i gestiona l'edifici, i les persones sòcies hi poden viure de manera indefinida pagant una aportació inicial i unes quotes mensuals desvinculades de la cotització immobiliària. L'informe documenta que les cooperatives i entitats no lucratives aporten ja el 22,5% del parc d'HPO amb qualificació provisional (479 sobre 2.131), una xifra que demostra el potencial estructural del model. La novetat és doble: l'habitatge deixa de ser una mercaderia per esdevenir un bé d'ús, i la protecció no caduca, perquè la qualificació urbanística del sòl la fa permanent. La gran limitació segueix sent territorial: la pràctica totalitat de les promocions s'ubica fora del centre consolidat.

Tres blocs que perdran la protecció a Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou

El barri és un dels més afectats per la desaparició d'habitatges de protecció oficial. Ubicats a molt poca distància entre sí, hi ha tres casos destacables: el del bloc del carrer de la Selva de Mar 22 -el de la imatge gran-, de promoció pública i amb 128 habitatges; i els blocs de Pallars 350 -a dalt a la dreta- (143 habitatges) i Fluvià 76 -a sota- (80), tots dos d'iniciativa privada. RRENOMFOTO

que tornarà al circuit privat just quan la pressió immobiliària és més alta.

“És absolutament inacceptable que es construeixi habitatge amb diners públics que passi al mercat privat. I és igualment inacceptable que l'Administració faci habitatge públic i no se n'ocupi del manteniment”, sentència Marrani. I afegeix que “també és important tenir en compte que alguns dels factors que incideixen en l'estat general del parc d'habitatge de Barcelona depenen precisament d'aquest traspass a mans privades d'edificis d'habitatge de protecció pública, un fet que constitueix una capa més en la lectura global del problema de l'habitatge a Barcelona: molts dels habitatges protegits venuts als anys setanta i vuitanta van ser adquirits per persones que en aquell moment disposaven d'un poder adquisitiu suficient, però que amb el pas dels anys no han pogut mantenir-los en les condicions que ho podria haver fet una administració pública. Aquestes dues dinàmiques, originades per motius diversos, han contribuït a generar la situació crítica que vivim ara, a la qual cal afegir la pèrdua de sòl públic”.

Sant Martí concentra, Sarrià es buida

L'informe *SOS habitatge* ofereix també una operació de cartografia inèdita: per primer cop s'ha pogut construir una visió de conjunt georeferenciada del parc protegit, una feina que s'ha realitzat amb les dades obtingudes a través de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya i amb un treball ingent de consulta cadastral, ja que ni l'Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació de Barcelona (Imhab) ni l'Observatori Metropolità de l'Habitatge no havien respost a les sol·licituds d'accés a la informació pública.

I les dades obtingudes dibuixen una ciutat partida en dos. El districte de Sant Martí concentra 4.789 habitatges protegits, el 30% del total municipal, seguit de Sant Andreu (2.847; 17,8%), Nou Barris (2.301; 14,4%) i Sants-Montjuïc (2.228; 14%). En contrast, Sarrià-Sant Gervasi reuneix tan sols 205 unitats -l'1,3% del parc protegit-; l'Eixample, 228 (l'1,4%); les Corts, 295 (1,8%); i Gràcia, 382 (2,4%).

Quan el mapa es creua amb la renda per càpita, la imatge es confirma: els pisos protegits s'aglomeren als barris amb les rendes més baixes i desapareixen pràcticament dels territoris amb més capacitat adquisitiva. A Sarrià-Sant Gervasi i les Corts, el sector privat no ha promogut ni un sol habitatge HPO. La inversió pública, lluny de redistribuir, ratifica una segregació territorial estructural entre el centre i la perifèria.

“El factor determinant és que es construeix on hi ha sòl i el sòl no es troba a la ciutat consolidada”, manté Marrani. “Això ha generat dos grans problemes: no hi ha hagut cap mixtura de rendes i no s'ha donat cap regeneració dels barris centrals, que són, precisament, els que ara pateixen la pressió immobiliària més forta. La gent acaba marxant a la perifèria perquè ja no pot viure al centre. No hi

L'exclusió de les intervencions de menys de 600 m², la dificultat de sancionar i les vies de compensació buiden la mesura del 30%

ha voluntat d'enviar els pobres a la perifèria i els rics al centre, però és el que acaba passant, perquè la segregació augmenta cada cop més”.

El 30%, convertit en gest simbòlic

Per intentar corregir aquesta dislocació, l'Ajuntament va aprovar el 2018 la Modificació del Pla General Metropolità (MPGM) que obliga a destinar el 30% del sostre urbanístic a habitatge de protecció pública en les promocions de nova planta o de gran rehabilitació de més de 600 m² en sòl urbà consolidat. La mesura havia de funcionar com una esponja per dipositar habitatge protegit en barris on, fins ara, era quasi inexistent. Sis anys després de l'aprovació, però, l'informe documenta que la regla només ha generat 115 habitatges qualificats d'HPO repartits en 24 finques, a un ritme mitjà de trenta unitats anuals entre 2022 i 2024.

Els autors subratllen tres causes que han buidat la mesura: la normativa exclou les intervencions de menys de 600 m² -que són majoria en el teixit consolidat-, la caducitat dels expedients disciplinaris d'incompliment -que ha fet inviables moltes sancions- i les vies de compensació -que han permès dispersar la quota o esquivar-la-. A la pràctica, l'instrument urbanístic més innovador per descentralitzar el parc d'habitatge protegit ha quedat reduït a un gest residual.

“El 30% ha espantat els fons voltor i això és el que importa”, assegura Marrani. “Això vol dir que alguna cosa per aquí pot funcionar. El mecanisme probablement necessita millores -ara n'estan excloses les finques catalogades de nivell A, B i C, que no haurien d'estar-ne- i l'Ajuntament hauria de reforçar les inspeccions

i el control del compliment normatiu. Però no podem descartar les poques coses que veiem que funcionen. No trobarem la panacea en una sola fórmula: serà una suma de coses petites. Però tot suma”.

Dels 34.980, només 2.037 en marxa

Quan l'informe creua les previsions urbanístiques per sectors de planejament, el desequilibri entre el paper i l'obra esdevé sagnant. El maig de 2024 -segons les dades facilitades amb dos anys de retard per l'Ajuntament-, hi havia previstos a Barcelona 26.605 habitatges HPO, 3.286 HPO per a reallotjament i 5.089 allotjaments dotacionals -aquesta darrera categoria, creada el 2022 a través d'una MPGM específica, encara té la regulació funcional pendent d'aprovació definitiva-; en total, 34.980. D'aquests, només 2.037 estan en fase de construcció.

El 2024 hi havia 13.584 habitatges protegits pendents de gestió del sòl i 8.434 pendents de planejament o de planejament derivat. Sumats, 22.018, en una previsió “altament incerta”, per fer servir el llenguatge dels autors de l'informe. Els grans àmbits -la MPGM del 22@ amb 16.123 unitats, la Marina de la Zona Franca amb 5.266 i Sant Andreu-Sagrera amb 4.905- es concentren, un cop més, a la perifèria, i ratifiquen la dinàmica detectada en el parc ja construït: els barris centrals continuen exclosos del repartiment.

“El Pla Sectorial d'Habitatge planteja uns objectius ambiciosos, però sense pressupost assignat”, adverteix Marrani. “El pressupost municipal per a habitatge representa un 0,2% del PIB anual. On anem amb això? La primera estratègia per apropar-nos als estàndards euro-

Protecció i especulació, vasos comunicants

A mida que el parc d'habitatge protegit desapareix, l'especulació guanya terreny. La intensitat del color vermell indica la proximitat a la data de pèrdua de la vigència de la qualificació: més clar, més propera al 2025. El nou planejament d'HPO no compensarà aquest decalatge els pròxims anys.

FONT: ESTUDI 'SOS HABITATGE'

→ VE DE LA PÀGINA 3

peus és política: augmentar les assignacions pressupostàries. Sense diners, les previsions continuen sent paper mullat i els sectors de planejament, promeses que ningú no executa”.

Sòl públic, tanteig i cooperatives

Davant d'un escenari que combina caducitat, dèficit i desequilibri territorial, l'informe identifica tres palanques amb capacitat d'invertir la tendència. La primera és la generació de sòl qualificat urbanísticament com a HPO o integrat en el patrimoni públic, l'única garantia de protecció permanent: dels 15.956 habitatges actuals, els 6.970 construïts sobre sòl HPO no perdran mai la qualificació. La segona és el dret de tanteig i retracte, que ha permès incorporar 339 habitatges al parc públic entre 2018 i 2024, amb un pic singular de 169 unitats el 2021 -moltes situades, per primer cop, en el centre consolidat de Ciutat Vella i l'Eixample-. La tercera és la implicació de cooperatives, fundacions i entitats sense ànim de lucre, que ja representen el 22,5% de les qualificacions provisionals i que treballen, sobretot, amb cessió de sòl públic en règim de dret de superfície, una fórmula que combina permanència, gestió comunitària i preu reduït. L'estudi subratlla que aquestes tres vies, sumades a la MPM del 30%, són les úniques que tenen marge d'eixamplar-se sense esperar grans reformes legislatives.

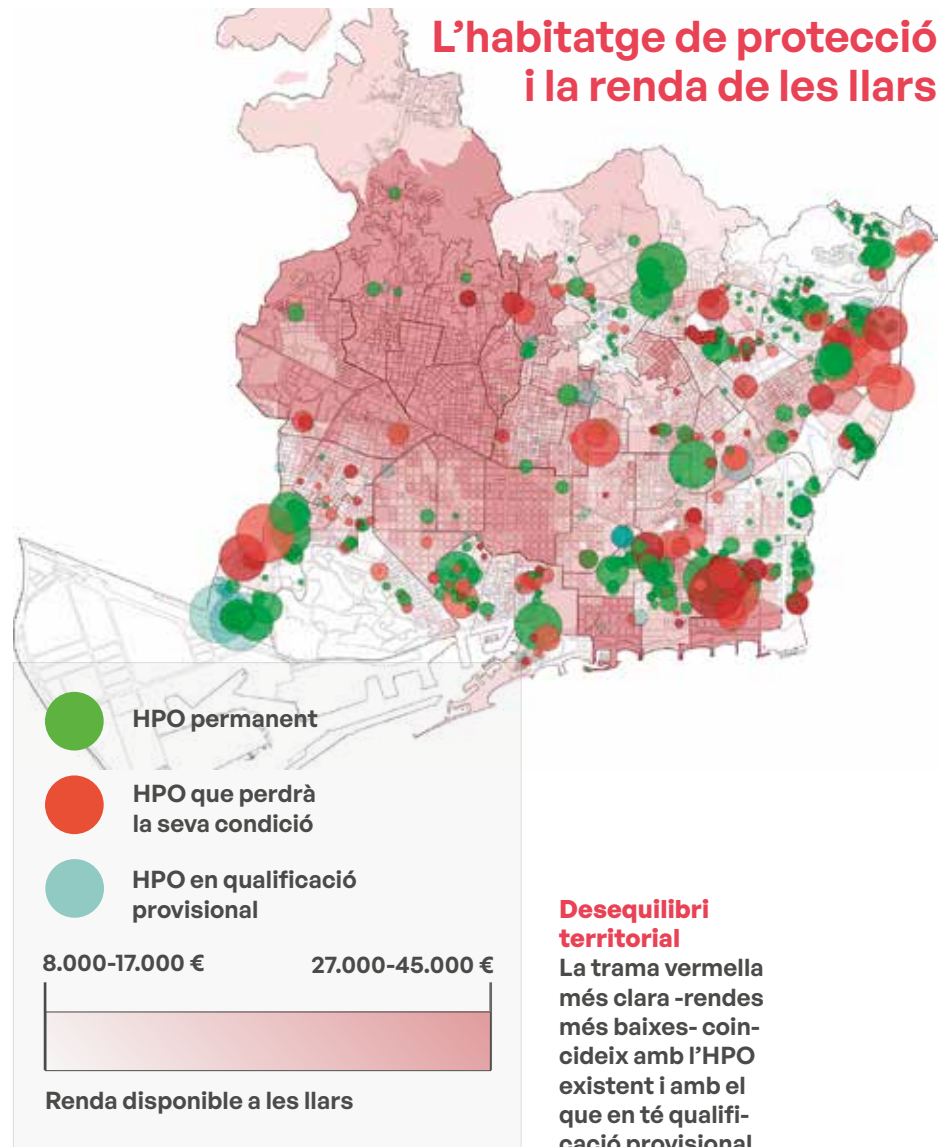
“Cal continuar incentivant les cooperatives i les entitats sense ànim de lucre, perquè no busquen benefici i creen mecanismes per garantir el manteniment a llarg

termini”, valora Marrani. “Però el preu de l'obra és molt alt i les aportacions inicials han crescut molt. Per accedir-hi, cal estar dins del barem de renda de l'HPO i alhora tenir uns estalvis importants. Moltes persones no ho poden combinar. Aquestes iniciatives mai no han pogut respondre a les necessitats de les persones més vulnerables. És una via sobretot per a la classe mitjana; no és la solució per a tothom”.

Una projecció que es queda curta

Els autors de SOS *habitatge* han elaborat una hipòtesi de projecció a tretze anys vista. Comptant els HPO permanents existents, els provisionals que esdevindran definitius, les unitats obtingudes per la reserva del 30% i pel tanteig, i els habitatges previstos pels sectors de planejament en construcció o pendents d'execució, Barcelona disposaria el 2038 d'uns 23.897 habitatges protegits, amb un increment net respecte al 2024 de tan sols 5.356 unitats. Aquesta xifra suposaria el 3% del parc residencial, una proporció encara molt allunyada de la mitjana europea i clarament insuficient per respondre a la demanda. A 31 de desembre de 2024, el Registre de Sol·licitants d'HPO de Barcelona acumulava 41.341 inscripcions, més del doble del parc disponible i molt per damunt del que es preveu construir. La caiguda registrada en el registre entre 2020 i 2022 -recorda l'informe- no respon a una contracció real de la demanda, sinó probablement a la reducció administrativa del termini d'actualització de les dades de tres anys a un. La conclusió és nítida: amb les eines actuals, Barcelona no

L'habitatge de protecció i la renda de les llars

Desequilibri territorial

La trama vermella més clara -rendes més baixes- coincideix amb l'HPO existent i amb el que en té qualificació provisional.

s'acosta a la mitjana europea ni cobreix la demanda social existent.

“L’habitatge protegit i l’especulació immobiliària són vasos comunicants”, afegeix Marrani. “Si no es frena la pressió especulativa, és molt difícil que qualsevol política d’habitatge públic funcioni. Pots tenir sort i accedir a un habitatge protegit, però si, dins del mateix sector de planejament, l’altra meitat dels habitatges previstos es destina al mercat lliure, i aquests passaran a formar part directament del mercat especulatiu, acabes segregat i empès cap a les àrees metropolitanes. El problema no es pot resoldre tractant l’habitatge protegit de manera aïllada”.

Recuperar un bé públic

Les conclusions dels experts no s’estalvien en la dimensió política. L’informe reclama onze línies d’actuació que recorren tota la cadena del problema: garantir una distribució equitativa de l’habitatge protegit a tots els districtes, per afavorir la cohesió urbana i la mixtura social; atendre el dèficit específic de les zones centrals consolidades; reforçar la regla del 30% i incentivar la participació del sector privat; desplegar estratègies específiques per contenir la pèrdua de qualificació en àrees amb dèficits acumulats; impulsar la generació de sòl públic com a “única garantia efectiva de permanència”; incrementar el parc per tanteig i retracte; actuar amb caràcter urgent sobre l’habitatge públic

Mesures com el control del sòl públic, el tanteig i retracte, la reserva del 30% o l’aliança amb el sector cooperatiu poden obrir escletxes

buit; mantenir i incrementar l’habitatge protegit de lloguer; impedir que les 983 unitats privades no permanents alimentin el mercat especulatiu; promoure la participació de cooperatives i entitats sense ànim de lucre; i desbloquejar les situacions paralizades en el planejament urbanístic. La cartografia de *SOS habitatge* demostra que el dèficit no és una fatalitat geogràfica: és una conseqüència de decisions polítiques que es poden revertir, sempre que hi hagi voluntat institucional.

“Primer de tot, cal declarar que hi ha un problema i posar-se a pensar globalment en la solució”, conclou Marrani. “Ja no té sentit parlar de Barcelona o de Santa Coloma de Gramenet per separat: l’àrea metropolitana és un sol territori i la lògica especulativa no entén de divisions administratives. Cal un pla d’habitatge metropolità, o d’emergència, com es vulgui dir. Les divisions administratives continuen sent un gran obstacle”.

A Barcelona, l’habitatge protegit ha esdevingut un dic mal construït que el temps va minant. La fotografia que aporta *SOS habitatge* no és la d’una crisi sobtada, sinó la d’un debilitament sostingut durant dècades sota la mirada complaent de les Administracions. Si la propera generació no troba el coratge polític per redibuixar la base d’aquest dic -ampliant-lo, blindant-lo i situant-lo allà on avui no arriba-, la marea especulativa que també descriu l’informe se l’endurà definitivament.

Aquest 2026, subscriu-te! Fes-te amiga o amic de ‘Carrer’!

Si vols donar un cop de mà a la revista fent una aportació econòmica anual a partir de 25 euros, ho pots fer a través del formulari que trobaràs en aquest codi QR, a l’enllaç www.carrer.cat/formulari o omplint les dades de la butlleta adjunta i fent-nos-les arribar a la Favb.

Vull realitzar una aportació a la revista *Carrer* de la Favb a través d’una domiciliació bancària.

Nom i cognoms:

DNI/NIF:

Adreça postal:

Codi postal i població:

Telèfon:

Correu electrònic:

Especificar la quantitat de la col·laboració (mínim 25 €):

Nom i cognoms del titular del compte:

Número de compte (amb IBAN):

Data:

Firma:

Entitat beneficiària: Federació d’Associacions Veïnals de Barcelona (Favb)
Carrer d’Obradors 6-10, baixos
08002 Barcelona | G08508186
93 412 76 00 | carrer@favb.cat

Amb aquesta firma autoritzo a la Favb a enviar ordre a la meua entitat financera per cobrar un cop a l’any l’import indicat. La Favb es compromet a no cedir dades a tercers i a permetre els drets d’accés i rectificació si així ho comunico.

La revista *Carrer* és **gratuïta** perquè volem arribar al màxim de gent possible, però la seva confecció i distribució a tots els barris de Barcelona suposa una **despesa important**. La publicació es finança amb aportacions de la Favb i les associacions veïnals federades, la publicitat i, de manera indirecta, el treball desinteressat de molts col·laboradors i col·laboradores. Els **lectors i lectores** també podeu fer aportacions, esdevenint **Amigues i Amics de Carrer**.

CRÒNICA

Esprint per evitar un nou efecte Copa Amèrica

L'Ajuntament ha dut a terme una intensa campanya promocional per generar entusiasme veïnal amb l'imminent inici del Tour de França a Barcelona i evitar les crítiques que va aixecar la prova nàutica el 2024

ELOI LATORRE

Quatre, cinc i sis de juliol. Són les tres dates que l'Ajuntament de Barcelona té ben marcades al calendari des de fa més de dos anys, quan la societat organitzadora del Tour de França, Amaury Sport Organisation, anunciava la capital catalana com a punt de sortida de l'edició 2026 de la prova ciclista. Sis mesos més tard, l'alcalde Jaume Collboni i el director general d'Amaury, Christian Prudhomme, signaven l'acord que convertia la ciutat en el centre neuràlgic de les tres primeres etapes, que transcorreran per terres catalanes: la primera, una contrarellotge per equips per la trama urbana de la ciutat; la segona, ja en línia, entre Tarragona i la muntanya de Montjuïc, i la tercera, entre Granollers i la localitat nord-catalana dels Angles.

Barcelona ja ha estat final d'etapa del Tour en tres ocasions -l'última, el 2009-, però aquest estiu serà el primer cop que aculli el *Grand départ* [la Gran sortida] de la prova. Fer-ho no surt gratis: l'acord preveia un pagament a l'organització de 9,8 milions d'euros, desglossat entre els tres últims exercicis. A tancament d'aquesta edició, *Crític* publica que ha accedit a documents que revelen despeses extres no declarades per valor de 9,5 milions més. Són xifres gens menyspreables -per l'arrencada de la Volta a Espanya del 2023, es van pagar 1,2 milions-, però encara allunyades de la factura pública de 44 milions que va costar que Barcelona fos seu de la Copa Amèrica de Vela la tardor del 2024.

De les veles a les bieles

El fantasma de la competició nàutica ha impregnat el relat municipal al voltant del Tour 2026, segurament pel fet d'anunciar-se just després que els iots pleguessin les veles al Port. Malgrat tots els esforços de convertir la regata en un gran esdeveniment ciutadà, amb fastuosos actes d'inauguració i cloenda a la platja del Bogatell i el passeig de Gràcia, respectivament, no es va poder evitar la imatge d'una prova desarrelada del veïnat, al servei d'una elit i uns interessos comercials aliens a la ciutat. El nombre de visitants i el retorn econòmic van quedar per sota de les expectatives, en part pel fet que es van basar en estimacions d'audiència prèvies fetes amb dades molt inflades. Poc després de la regata, i malgrat un optimista estudi de la Universitat de Barcelona -encarregat per la Fundació Barcelona Capital Nàutica, promotora de l'esdeveniment-, que va

avaluar en 1.740 milions els ingressos que havia deixat la regata, l'Ajuntament renunciava a acollir-ne futures edicions.

Ara, com va fer aleshores, el Consistori s'ha bolcat en una atapeïda agenda d'actes paral·lels per despertar l'interès de la ciutadania amb la ronda francesa. El regidor d'Esports, David Escudé, va vaticinar que aquest "serà, possiblement, l'esdeveniment esportiu que arrencarà més passió i que arrossegarà més gent al carrer després dels Jocs Olímpics". L'edil ho va dir al març en la presentació del compte enrere oficial dels cent dies abans de l'inici de la *grande boucle* organitzat per Barcelona Global, el lobby empresarial dedicat a exportar la *marca Barcelona* i que ja va remar de valent per dur la Copa Amèrica a la ciutat.

Val a dir que amb la ronda francesa es corre amb avantatge: el ciclisme és un esport popular i amb tradició a Barcelona, amb milers de practicants, 26 clubs, alguns dels quals centenaris, com la Unió Esportiva de Sants, que organitza la Volta Ciclista a Catalunya, competició amb més de cent anys d'història que sol acabar el recorregut a la ciutat. De fet, aquest cop, no s'han aixecat grans veus crítiques ni

s'ha conformat un col·lectiu d'oposició, com la plataforma No a la Copa Amèrica, que el 2024 va aplegar una trentena d'entitats veïnals, socials i d'altra naturalesa. Hi ha hagut, però, algun moment delicat. El més difícil, el setembre passat, arran de les protestes propalestines a la Volta per la concurrència de l'equip Israel Premier Tech, en ple genocidi a Gaza. El mateix Consistori va demanar que no participés en el Tour un equip amb vincles amb el Govern de Tel-Aviv. La situació es va reconduir a final d'any, quan l'Israel Premier Tech va canviar de nom i de propietat, allunyant-se del seu patró israelià.

Aquest cop l'Ajuntament ha estat més contingut a l'hora de fer una estimació de

l'impacte positiu per a l'economia de la ciutat. De fet, no ha encarregat estudis per calcular-lo. L'única xifra l'ha posada sobre la taula el mateix Escudé, que va fer una estimació d'ingressos d'uns 100 milions d'euros, basant-se en els càlculs que es van fer a Bilbao, seu de l'inici de la prova el 2023. El Tour mobilitza unes 4.000 persones, entre *staff*, caravana comercial i públic que en fa seguiment *in situ*; una quantitat anecdòtica en una ciutat que el 2025 va rebre més de 26 milions de visitants.

Amb tot, el Consistori s'ha bolcat amb la promoció del Tour, sobretot els darrers tres mesos i mig. Els esforços han anat per diverses bandes. En primer lloc, la corporativa: el 26 de març, es va instal·lar el comptador a l'Arc de Triomf que marca el temps que falta per a l'inici de la carrera, com si fos una contrarellotge ciclista; aquell cap de setmana també es van il·luminar de groc -el color identitari de la ronda francesa- uns 130 edificis singulars de Catalunya, i s'han disposat mallots grocs de grans dimensions en diversos punts de la ciutat, com la plaça de Sant Jaume. Encara molt abans, en la cavalcada dels Reis d'enguany, una carros-

L'Ajuntament ha pagat un cànon de 9,8 milions d'euros, però 'Crític' assegura que hi hauria 9,5 milions més de despeses extres no declarades

Dos ciclistes urbans passen pel davant del 'maillot-photocall' instal·lat a la plaça de les Glòries. MARC JAVIERRE

sa *costumitzada* amb motius ciclistes acompanyava el seguici del rei Gaspar.

El relat va encaminat a aconseguir participació, que la ciutadania no giri l'esquena al Tour i que l'entusiasme es contagiï als barris. El senyal més clar són els actes festius que s'han preparat per als dies previs a l'arribada de la caravana ciclista. S'han programat més de 60 activitats, entre concerts, espectacles escènics i de carrer, infantils, i una ruta itinerant, *Le Tour on tour*, que ha de recórrer els deu districtes de la ciutat. Tot plegat, amb un pressupost de 460.000 euros. L'Ajuntament, d'inici, va batejar el programa com la "Festa Major del Tour". Collboni, en la presentació, el 15 de maig, argumentava: "L'objectiu és convertir, de manera excepcional, la festa major del Tour en la tercera gran festivitat de la ciutat després de Santa Eulàlia i la Mercè". Dies més tard, arran d'un comunicat de la Plataforma de Festes Majors de Barcelona, que lamentava que s'usés com una estratègia de màrqueting un concepte arrelat a la tradició i la identitat veïnal, l'Ajuntament rectificava i els actes de celebració s'han reanomenat amb un més contingut "Festa del Tour".

Carpets urbanístiques pendents

El pas de la cursa serà fugaç i no deixarà grans intervencions urbanístiques, com han fet altres grans esdeveniments que ha acollit Barcelona. Però ha servit per treure la pols a algunes carpetes pendents. Una és la del Velòdrom d'Horta Miquel Poblet, l'única instal·lació habilitada per practicar ciclisme en pista a la ciutat. Inaugurat el 1985, fa anys que les seves prestacions han quedat obsoletes i l'entorn està força degradat. L'abril passat, la Comissió de Drets Socials de l'Ajuntament va aprovar una proposta de remodelació de l'espai, amb la instal·lació d'una coberta. Malgrat que va sorgir d'una proposta dels Comuns, l'equip de Govern l'ha feta seva. Escudé es va comprometre a presentar el pla d'obres abans del juliol, amb la idea que fos com un "llegat del Tour a la ciutat".

El pas de la cursa per Barcelona també ha donat protagonisme a un dels mals endreços d'un altre *gran esdeveniment* que ha marcat l'agenda de transformació de la ciutat, el Fòrum de les Cultures 2004: la plataforma guanyada al mar, projectada per habilitar-hi un zoo marítim, idea descartada el 2011. Des d'aleshores és un espai aïllat i pendent d'urbanització. Ara ha estat designat com a punt de sortida dels equips en la primera etapa de la ronda francesa, per la qual cosa s'haurà de condicionar. Coincidència o no, Collboni presentava al febrer el projecte guanyador d'un concurs per urbanitzar la plataforma, amb un parc, un camp de futbol i una gran esplanada diàfana. L'anunci no va ser ben rebut per les associacions veïnals, que temen que, tal com està concebuda, la reforma acabi servant per alliberar l'esplanada del Fòrum de macroesdeveniments com el Primavera Sound o la Fira d'Abril.

**Escudé (Esports):
"Serà l'esdeveniment esportiu que arrencarà més passió i arrossegarà més gent al carrer des dels Jocs Olímpics"**

El Centre de la Vila, sense comprador

El veïnat de la Vila Olímpica reclama al Consistori que reprengui les negociacions amb Mercasa i aprofiti l'absència de compradors en la subhasta del passat 10 de juny per impulsar una solució pública per a l'espai comercial

Quan es va projectar la Vila Olímpica -trossejant el Poblenou- a final dels anys vuitanta, el Centre de la Vila havia d'esdevenir el nucli comercial del barri. Un punt de trobada veïnal i de referència del comerç de proximitat. Però va començar amb mal peu. Inaugurat el 1993, va romandre tancat tres anys. I des del 1996, la degradació ha estat constant, fins al punt que l'empresa estatal propietària de l'immoble, Mercasa, el va subhastar per desfer-se'n el passat 10 de juny. Cap comprador no va voler pagar una xifra astronòmica: 25,7 milions d'euros.

Aquest fracàs, però, és una oportunitat per al barri, que lluita perquè l'Ajuntament compri l'espai o n'aconsegueixi la cessió per retornar-lo a la seva funció primigènia: ser un punt de trobada, de vida comunitària i comercial, en un barri mancat de molts serveis. "Fa vint anys, la direcció del complex ja estava del tot desenfocada de les necessitats del barri i sense professionals especialitzats gestionant el comerç. A Mercasa mai li ha interessat l'espai", sosté Jordi Giró, president de l'Associació de Veïns de la Vila Olímpica. "És urgent que l'Ajuntament reprengui les negociacions amb l'Estat per trobar una sortida pública a un espai clau per al futur del barri", rebla.

El veïnat manté des de fa anys una lluita sostinguda per aconseguir donar-li una segona vida al complex. Estan convençuts que es pot salvar, "gestionat amb criteris similars als dels mercats municipals, combinant l'activitat comercial i els serveis públics, per la via de la compra de l'immoble o amb una cessió", afegeix Giró. No és un caprici, sinó una necessitat vital per "garantir l'oferta comercial en un barri cada cop més envellit, amb una edat mitjana de 67 anys". Reclamen aprofitar el desinterès del sector privat per redefinir els usos d'un edifici infrautilitzat, en un barri mancat d'equipaments sanitaris, un casal de gent gran, espais per a joves i una oferta comercial adaptada a les necessitats dels residents. "Un mercat municipal compacte pot actuar com a pol d'activitat per revitalitzar la zona", apunta Giró.

Abandó conscient de l'edifici

Però les crítiques no es limiten al model comercial. L'associació veïnal acusa la propietat d'haver "deixat degradar l'edifici durant anys" i denuncia una situació de *mòbing* comercial i residencial. Segons el portaveu veïnal, la manca d'inversions ha provocat "un deteriorament progressiu de les instal·lacions", sobretot a l'aparcament, on les filtracions

El centre comercial ha patit una progressiva degradació. AV VILA OLÍMPICA

El veïnat demana que l'Ajuntament compri l'espai o n'aconsegueixi la cessió per instal·lar-hi un mercat municipal

d'aigua acumulades durant anys han afectat estructures i columnes. "Qualsevol solució ha de garantir que els problemes del veïnat quedin resolts", alerta.

Tot plegat, el veïnat ho emmarca en una estratègia de desinversió que ha acabat perjudicant l'activitat del centre. Escales mecàniques espatllades durant més d'un any, sistemes de climatització avariats, locals buits i absència de promoció comercial, entre altres. "En trenta anys no s'hi ha fet ni una sola gran obra de millora i només recordem dues campanyes de promoció, el 2016 i el 2017", remarca el president de l'AV Vila Olímpica.

Tenen clar que aquesta situació no és casual. Acusen la propietat d'haver pressionat alguns negocis perquè abandonessin els locals i d'haver intentat reorientar el centre cap a activitats alienes a les necessitats del barri. "Han jugat amb les necessitats de la Vila Olímpica i no han complert el projecte que ells mateixos van dissenyar", denuncia Giró. Entre els casos que més preocupen del naufragi del Centre de la Vila hi ha el de la llar d'infants ubicada al complex, que escolaritza entre 90 i 100 infants, i que desapareixerà aquest estiu després que no se li hagi renovat el lloguer.

La gran por del veïnat és que, si l'Ajuntament no mou fitxa, l'edifici acabi en mans d'un fons voltor o d'un inversor privat sense compromís amb el barri. Per això insisteixen que el fracàs de la subhasta hauria d'obrir una nova etapa de negociació. "No tirem la tovallola. Mercasa és una empresa semipública i les Administracions haurien de facilitar un acord per aturar una degradació que fa tres dècades que dura. El barri es mereix uns serveis dignes", sentència Giró. **GEMMA AGUILERA**

L'AJUNTAMENT NO HO VEU CLAR

L'executiu d'Ada Colau i ERC van pactar el 2022 cinc milions d'euros dels pressupostos municipals per destinar a la compra del Centre de la Vila, una xifra insuficient per adquirir l'immoble. El 2023, Collboni va rebutjar l'operació pel cost elevat: uns 80 milions, entre compra i reforma. Pocs dies abans de la subhasta, el tinent d'alcalde d'Economia, Jordi Valls, verbalitzava als passadissos de la Casa Gran que, si aquesta quedava deserta, l'Ajuntament es podria replantejar el posicionament davant d'una previsible rebaixa de preu. Però en l'última Comissió d'Economia Valls, el 17 de juny, tirava aigua al vi: "Independentment del preu de compra, caldrien entre 25 i 30 milions per poder fer-hi alguna cosa". I assegurava que "no hi ha prou densitat de població" per posar-hi un mercat.

CRÒNICA

Les torres de la discòrdia del carrer de Tarragona

La recuperació d'un antic projecte urbanístic de 1987 amenaça de construir dos nous edificis d'oficines al cantó d'Hostafrancs, en una ciutat que agonitza per la manca d'habitatge assequible

Davant l'immens espai del parc de l'Escorxador, als voltants de la plaça d'Espanya, se situa el carrer de Tarragona. Passejant per ell, uns metres més amunt del gratacel envidrat de la companyia Allianz, hi trobem un espectacle insòlit en una ciutat com Barcelona, on pràcticament ja no existeix terreny lliure per construir: dos solars magnífics. I entre ambdós, un parell de blocs de veïns -els números 125 i 129-, que semblen el pernil d'enmig d'un entrepà.

Aquests solars, situats una a la cantonada amb Consell de Cent i l'altre a la cantonada amb el carrer de Sant Nicolau, són els últims supervivents d'un antic projecte que es va aprovar ni més ni menys que el 1987 i que semblava sepultat per l'oblit. El pla preveia la planificació urbanística de l'entorn del carrer de Tarragona, amb la construcció de quatre grans torres, de les quals dues no es van arribar a edificar mai. Ara, gairebé quaranta anys després, l'empresa propietària dels terrenys, Núñez i Navarro, vol ressuscitar el projecte, amb la construcció dels dos edificis restants als esmentats solars, i amb una alçada similar a la dels edificis dels voltants. Uns terrenys que junts sumen quasi 3.000 m² de superfície -prop de 900 el

que fa cantonada amb Consell de Cent i gairebé 2.000 el de Sant Nicolau- i, a més a més, en una zona tan cèntrica i cotitzada com és la plaça d'Espanya. Un veritable tresor per a una indústria tan voraç com la immobiliària, que a Barcelona ja no disposa de gaire espai on construir. El projecte, que es va explicar al veïnat en una sessió informativa el mes de gener, va ser debatut al març en el Consell Plenari del Districte de Sants-Montjuïc, i rebutjat amb els vots de Barcelona en Comú i ERC. Junts es va abstenir.

Un equipament per al barri

Quines són, ara com ara, les reivindicacions del veïnat? Doncs aquest espera que hi pugui haver un retorn per al barri davant la construcció de dos edificis d'aquestes dimensions. Conxita Pérez,

L'AV Hostafrancs recorda que el projecte preveia un equipament i "entre el 5% i el 10% de pisos d'habitatge assequible"

vocal de l'Associació de Veïns i Veïnes d'Hostafrancs, així com responsable de les seves relacions externes, concreta més en què podria consistir aquest *retorn*: "La nostra associació va declarar en el seu moment que estaria bé que hi hagués un equipament per a la zona. De fet, el projecte original contemplava la construcció d'un equipament. Privat, és clar". Significa això que no seria d'ús públic? "No -aclareix-. Hi ha equipaments que són privats i alhora d'ús públic. Un gimnàs, per exemple: la propietat seria privada, però es podria cedir o llogar a l'Ajuntament per proporcionar un servei públic". En aquest cas, els preus serien municipals, és a dir, populars.

Però també hi ha la possibilitat que el propietari vulgui gestionar directament l'equipament, amb la qual cosa existeix el perill real que els preus siguin de mercat. Totes dues opcions són possibles, i tot resta en l'aire, segons la representant veïnal: "Tot això, de moment, és una incògnita. Per tant, no en podem parlar".

Habitatge assequible

L'altra reivindicació del veïnat és que una part dels nous pisos que es construeixin siguin habitatges assequibles. "Encara que la propietat és privada -assenyala Pérez-, la nostra reivindicació és aquesta, perquè el veïnat d'Hostafrancs necessita habitatge". I concreta encara més que el pla contemplava originalment "entre el 5% i el 10% de pisos destinats a habitatge assequible". Una xifra que, ara com ara, li sembla "insuficient" perquè "les coses han canviat molt des del 1987: al carrer de Tarragona hi ha molta oficina buida. Oficines no és el que necessita el barri". Però confessa que l'associació encara no ha parlat de quin seria el seu percentatge ideal. "Ens cenyim al tant per cent que consta en el projecte original".

"És un moment neoliberal radical"

Conxita Pérez és una dona menuda, però enèrgica. Professora jubilada i amant dels llibres, es mostra molt sincera: "En ser els solars una propietat privada... pots opinar, però res més". Un obstacle davant del qual s'encomana a l'esperança: "L'esperança és una cosa que mai s'ha de perdre. Però és clar, vivim en un moment neoliberal radical. Són temps molt difícils, i les propietats privades estan molt enrocades". I remata: "Nosaltres fem el que podem. I els consistoris, també".

La representant veïnal diu que han fet allò que estava a les seves mans, que és presentar al·legacions al projecte davant de l'Ajuntament, enfocades sobretot en la reivindicació de l'habitatge assequible -sense renunciar als equipaments-, perquè "és la qüestió més necessària avui a Barcelona". Per la seva banda, Àfrica Cardona, gerent del Districte de Sants-Montjuïc, declara que "s'han presentat les al·legacions que s'han considerat i en els pròxims mesos l'Ajuntament les analitzarà i respondrà". **LUIS CALDEIRO**

"Les coses han canviat molt des del 1987, oficines no és el que necessita el barri", declara Conxita Pérez, activista veïnal

BREUS DE CIUTAT

Les 'biblios' públiques, en vaga

Les biblioteques de Barcelona van declarar-se en vaga indefinida a final de maig. Les treballadores denuncien una greu manca de personal i reivindiquen millores salarials i la revisió dels horaris laborals. També es queixen del menysteniment de les Administracions, que no tenen prou en consideració un servei que, d'altra banda, està molt ben valorat als barris, on les *biblios* actuen, massa sovint, com espais d'acollida i de suport i refugis climàtics.

'Crowdfunding' per a la batalla del Macba

La Xarxa Veïnal del Raval impulsa una campanya de micromecenatge a Goteo per fer front a les despeses de la lluita judicial contra l'ampliació del Macba a la plaça dels Àngels. El veïnat ha de pagar 3.000 euros que la justícia els va imposar en desestimar el recurs contenciós administratiu que havien interposat. Volen arribar fins al final i calculen que el cost del procés podria arribar als 12.500 euros. A tancament d'aquest *Carrer*, n'han recollit 6.700. Sort!

El TC limita la protecció contra els talls

L'Aliança contra la Pobresa Energètica denuncia que la decisió del Tribunal Constitucional (TC) de limitar la protecció contra els talls de subministrament prevista a la Llei 24/2015 "posa en risc una de les principals eines de protecció davant la pobresa energètica". "El TC -afegeixen- es posiciona al costat dels interessos de les grans companyies de l'oligopoli energètic i torna a limitar la capacitat de Catalunya per legislar i protegir drets socials". **REDACCIÓ**

Recreació dels edificis projectats al carrer de Tarragona. AJUNTAMENT DE BARCELONA

Els barris diuen prou al col·lapse pel turisme

Associacions veïnals de la rodalia del Camp Nou, el Park Güell, la Sagrada Família i les platges de la Barceloneta i el Poblenou denuncien la situació insostenible i demanen que l'Administració prengui mesures en matèria de mobilitat

Carrers tallats, línies de bus desviades o suspeses, accessos bloquejats i un veïnat que durant cinc hores no pot arribar a casa amb normalitat". Aquest és el panorama, cada dia de partit, per a qui viu al costat del Camp Nou. A Sagrada Família, "els autocars turístics envaeixen carrils i espais durant les operacions de pujada i baixada de passatgers", mentre "la presència massiva de taxis, VTC, motocicletes i patinets agreuja el desordre"; una problemàtica comuna amb la gent que viu a prop del Park Güell, on a més ha calgut "amagar" a internet el recorregut del bus 116 perquè els turistes no tinguin la temptació de saturar-lo. A l'altra punta de la ciutat, a les platges de la Barceloneta i el Poblenou, "el transport públic no pot assumir la demanda" i esdevé un servei "menys eficient i fiable".

Pluja de comunicats

Aquests són exemples de com la massificació turística pot arribar a alterar la mobilitat -i la vida- a la ciutat. Quatre casos que han estat denunciats al llarg de les últimes setmanes -a través de sengles comunicats- per les associacions veïnals dels barris afectats, amb el suport de la Favb, que també ha exigit a les Administracions que prenguin mesures per fer front a la pressió turística. "La celebració de certs esdeveniments, com la recent visita del papa, ha posat de manifest que les Administracions són capaces de reforçar serveis i infraestructures quan existeix voluntat política. Si això és possible de manera puntual, també hauria de ser possible impulsar mesures permanents per mitigar la saturació que comporta el turisme", argumenta la Favb en un comunicat.

A banda de demanar una "millora estructural del transport públic", reforçant les freqüències del metro i el bus, sobretot en hores punta i en els espais amb més pressió turística, la Favb emfatitza la necessitat de repercutir els costos de la gestió del turisme en qui se'n lucra: "Els grans pols d'atracció turística com la Sagrada Família, el FC Barcelona o el Park Güell han d'assumir part de la responsabilitat pels impactes que genera la

seva activitat". En la mateixa línia, la federació veïnal també demana reorientar la taxa turística: "Barcelona no necessita més promoció turística. El 50% dels beneficis obtinguts de la taxa turística actualment destinats a promoció turística s'haurien de destinar a actuacions de millora de la mobilitat, de millora de l'espai públic i de compensació dels barris més afectats".

Convivència entre veïnat i turistes

Però els problemes generats per la massificació turística van més enllà de la mobilitat. L'ús intensiu de l'espai públic sovint genera episodis d'incivisme que amb el temps s'han anat normalitzant. Un dels casos més flagrants el descriuen les associacions veïnals de la rodalia del Camp Nou, on els dies de partit pateixen un "excés d'aforament en els locals de venda de begudes, l'ocupació de les calçades per part dels aficionats, consum d'alcohol i miccions a la via pública, soroll, ús de bengales i petards, i altres conductes que afecten la convivència i la seguretat del veïnat". La convivència entre turistes i veïns i veïnes és també difícil a la Sagrada Família [veure reportatge gràfic], el Park Güell i el litoral barceloní.

Inversions i voluntat política

La dotzena d'entitats que han donat suport aquestes setmanes als comunicats contra la saturació turística als barris coincideixen en la necessitat de reduir la pressió turística i de fer inversions per millorar els problemes de mobilitat que se'n deriven. Alguns, requeriran una important inversió -com ara la creació d'una infraestructura subterrània que ajudi a millorar la gestió dels autocars i autobusos que visiten la Sagrada Família- i, sobretot, molta voluntat política. **REDACCIÓ**

La Favb demana que el 50% de la taxa turística que ara es gasta en promoció serveixi per millorar l'espai i la mobilitat dels barris afectats

FOTOS: DANI CODINA

L'infern de moure's per la Sagrada Família

L'entorn de la Sagrada Família és un Espai de Gran Afluència (EGA), on s'apliquen mesures per mitigar l'impacte del turisme. Aquestes, però, no han comportat millores significatives: moure's per la zona encara és un martiri.

Turistes, fins al menjador

Un guia explica la façana de la Glòria, al carrer de Mallorca. A la porteria del darrere -la del bloc afectat per la futura escalinata del temple, que en suposarà l'enderroc-, un cartell en anglès li demana: "No diguis més mentides".

Una esclatxa per a la vida quotidiana

Un grup de veïns juga una partida de botifarra sota els tendals de la plaça de Gaudí, una estampa habitual del barri de la Sagrada Família. Al darrere, els turistes que fan fotos de la façana del Naixement formen part del decorat.

ENTREVISTA

Rafa Burgos

HISTORIADOR I PERIODISTA

L'autor de *Crema Catalana, amiguismo, corrupción y otras miserias* (2014) i *Els amos del passeig de Gràcia, una radiografia del poder* (2019) retrata en el seu darrer llibre la teranyina de poder de La Caixa -un grup amb múltiples potes i presència en sectors molt diversos- i en documenta els grans escàndols que l'han esquitxat durant la seva història centenària.

DANI CODINA

“Isidre Fainé té més poder que el president de la Generalitat”

MARC FONT

Més d'un centenar d'entrevistes, la consulta a desenes d'arxius i quatre anys de feina han portat el periodista Rafa Burgos (1972) a escriure *“La Caixa”, una història mai no explicada* (Pol·len Edicions), una radiografia a fons de la gran entitat financera catalana.

En la introducció del llibre es pregunta com és possible que la institució més poderosa del país no compti amb una investigació crítica. Què ho explica?

És una pregunta gairebé retòrica. Aquí hauríem d'estirar el fil i parlar de les connivències entre el poder mediàtic i les grans empreses, que tenen molts diners per invertir en publicitat. I això es nota en temps complicats per al periodisme, quan la possibilitat de perdre aquests recursos fa difícil fer investigacions com aquesta. Després, s'hi afegeix que l'estressant ritme del dia a dia dels periodistes fa quasi impossible dedicar quatre o cinc anys a la recerca. Per tant, en el nostre context no és fàcil tirar endavant aquests treballs. En altres països, com els Estats Units, seria molt més difícil no trobar una investigació d'aquesta mena: tenen els mitjans i un molt bon periodisme d'investigació.

La dependència que tenen bona part dels mitjans de comunicació de la publicitat de La Caixa també explica el silenci mediàtic amb el qual ha estat rebut el llibre.

Sí, però ara fins al juliol tenim més de 30 presentacions, recorrerem tot el país i també anirem al País Valencià. La recepció ha estat impressionant. És una societat a dues velocitats: veus la gent del carrer que té aquest interès i el periodisme que no està donant el que una part de la ciutadania demana. Per editar el llibre vam fer un Verkami d'una xifra relativament elevada i el vam aconseguir, i és perquè darrere hi ha aquesta societat civil organitzada i aquest interès.

En algun moment de l'obra, defineix La Caixa com “una estructura d'estat governi qui governi”. S'ha convertit en allò que els anglosaxons anomenen *too big to fail*, en una entitat que és massa gran per caure.

Sí, és una estructura d'estat. El grup La Caixa és una piràmide. A dalt de tot hi ha la Fundació La Caixa. A sota, una societat holding, Criteriacaixa, que és la que fa les inversions a la base de la piràmide en quatre carteres. La primera és CaixaBank, la que tots coneixem. La segona són totes les empreses de l'Ibex on té presència, com Naturgy, Agbar, ACS o Telefónica. La tercera, InmoCaixa, el tema immobiliari. I la quarta, que anomenen de

liquiditat, és com una guardiola per si han de fer inversions d'última hora. Hi ha estudis econòmics que diuen que tota aquesta estructura podria representar entre l'1 i l'1,2% del PIB espanyol; imagineu si això és sistemàtic. També hi ha una altra situació molt interessant: quan un fons o una empresa internacional amb molt de poder entra en una de les empreses estratègiques de l'Ibex -sigui d'aigua, gas, petroli o telecomunicacions-, salten les alarmes al Govern espanyol, hi hagi qui hi hagi. I aleshores mira de compensar-ho comprant accions a través de l'estatal Societat Espanyola de Participacions Industrials (Sepi). De vegades no pot, i opta per despenjar el telèfon, trucar a Isidre Fainé -que és el president de la Fundació La Caixa- i demanar-li que li doni un cop de mà i compri accions a través de Criteriacaixa, per evitar que el control recaigui en el fons internacional. Criteriacaixa és el holding que té més participacions en empreses de l'Ibex35, més que BlackRock. Imagina el poder que això li dona.

Segurament és un cas paradigmàtic de com el poder econòmic ha passat per damunt del poder polític.

Sí. Als polítics els podem criticar i dir el nom del porc, però no tenen el poder. El

“La Caixa, que funciona com una piràmide, és una estructura d'estat que podria representar entre l'1% i l'1,2% del PIB espanyol”

“Criteriacaixa és el holding inversor amb més participacions en empreses de l'Ibex35 -més que BlackRock-, i això li dona molt poder”

poder és aquest, el poder econòmic. Per això no es pot parlar de segons què. La publicitat institucional és polèmica, a vegades és discrecional i s'hauria d'auditar, però els últims sis anys la Generalitat hi ha invertit uns 200 milions, que és la mateixa quantitat que La Caixa dedica en un sol any a publicitat i temes de protocol.

A més, La Caixa directament fa política, com va evidenciar amb la seva actuació durant el Procés, amb el trasllat de les seues socials fora de Catalunya.

També fa política, perquè vol i perquè li faciliten. En aquell moment, el Govern de Rajoy va fer una mena de llei *ad hoc* perquè només amb els directius es pogués decidir en molt poc temps que les seues anessin fora, evitant el procés de convocar la junta, el consell... Sembla que durant el Procés, sumant CaixaBank i el Sabadell, hi va haver la retirada d'uns 3.000 milions d'euros, entre particulars i empreses, alguna de les quals de l'Estat, que era una manera de pressionar. Això podia generar un pànic bancari i aquí la política hi va intervenir. Amb la Generalitat ja hi havia unes relacions tenses i, de fet, La Caixa sempre ha volgut allunyar-se de la tutela de la Generalitat, no només durant el Procés. En l'època de Josep Vilarasau, quan la Generalitat tenia la tutela de les caixes, hi va haver un conflicte molt gros, i quan Artur Mas era conseller [d'Economia] va arribar a dir-li a Jordi Pujol “o atures el Vilarasau o acabarà amb nosaltres”, referint-se a la Generalitat. Finalment, van fer un canvi de llei per posar un límit d'edat [75 anys] per estar al capdavant d'una caixa i [Vilarasau] va haver de deixar el càrrec. I quan per la normativa europea les caixes van haver de transformar-se en banc, Fainé va tenir molt clar que no volia que la fundació estigués sota la tutela de la Generalitat; ho està del Ministeri d'Economia.

Avui en dia, té més poder Fainé que el president de la Generalitat?

Sí. I a més, és simptomàtic. No sé què té el poder, que qui el té, sobretot el d'aquestes dimensions, no el vol deixar. Té gairebé 84 anys i ha tornat a ser reelegit [com a president de la Fundació La Caixa] per a quatre més. És a dir, arribarà gairebé als 90.

Una de les dinàmiques que es repeteix en la història de La Caixa i apareix reflectida en la investigació és la preocupació per la seva bona imatge. Ara bé, això no evita que hagi comès pràctiques molt censurables en molts àmbits, com ara l'habitatge: com un dels principals propietaris privats de pisos de l'Estat ha participat en desnonaments i l'han acusat d'aplicar clàusules abusives.

La Caixa és un actor principal per entendre la problemàtica de l'habitatge. Ja el 1955, en ple franquisme, va fer la seva primera gran promoció a la Verneda. Anys més tard va fer una aposta per l'habitatge social, amb moltes promocions repartides per tot Catalunya. Sovint eren en terrenys que estaven fora dels centres de les ciutats i era una manera d'ajudar a colonitzar-los: si hi arribava La Caixa era com animar altres constructores a apostar-hi. Normalment, eren pisos per a 10 anys: se signava un primer contracte de cinc anys en què hi havia unes clàusules que establien que eren lloguer amb opció de compra. Però quan s'havien de signar els segons contractes de cinc anys aquestes clàusules van desaparèixer. I després dels 10 anys, els pisos ja podien anar al mercat lliure. Per això recentment es va fer la vaga [dels residents] amb el suport del Sindicat de Llogateres. Cal recalcar que [La Caixa] sempre s'ha negat a parlar directament amb el Sindicat o la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca. A més, cal tenir en compte que per fer aquestes promocions va rebre milions en ajudes públiques i les Administracions li facilitaven els terrenys. Que s'ataqui la seva imatge i patir un dany reputacional encara l'afecta molt i ara ha fet un viratge i ha venut pràcticament tot el que tenia d'habitatge social i bàsicament aposta per oficines, on fins i tot treu més rendiment.

En l'àmbit financer hi trobem alguns escàndols com l'emissió de deute subordinat, les primes úniques o les participacions preferents, productes que van provocar que milers de clients s'arrisquessin a enganxar-se els dits després de rebre una informació insuficient per part de l'entitat.

Sí, quan encara era una caixa i no un banc, les primes úniques es venien com si fos una assegurança, i, per tant, no havien de pagar uns determinants impostos a Hisenda. Després Hisenda va dir que de cap de les maneres, que s'havien de pagar. La Caixa va acabar donant les

“La Caixa sempre ha volgut allunyar-se de la tutela de la Generalitat, no només durant el Procés: les relacions ja eren tenses”

“En la dictadura, van posar persones més franquistes que Franco al capdavant de La Caixa perquè era l'entitat amb més dipòsits de l'Estat”

'LA CAIXA'. UNA HISTÒRIA MAI NO EXPLICADA

Rafa Burgos
Pol-len Edicions, 2026
643 pàgines. 30 €

l·listes dels clients que n'havien contractat i això li va generar un fort dany reputacional. Més tard, amb la crisi del 2008, van optar per col·locar les participacions preferents per aconseguir diners i liquiditat. Sobretot ho van fer amb gent gran, amb molts contractes fets amb signatures falsificades. Els clients van ser els principals perjudicats, però també cal comentar que, a l'altra banda del tauler, els treballadors estan molt pressionats, forçats a oferir uns productes per complir uns objectius. Entre ells hi ha moltes baixes laborals, depressions, peticions per canviar d'oficines...

Sense arribar als nivells del Santander i el BBVA, La Caixa també contribueix a finançar la indústria militar, segons documenta anualment el Centre Delàs.

Això és molt interessant, perquè de CaixaBank, que és la base de la piràmide del

grup, és d'on venen els beneficis que financen l'obra social. És filantropcapitalisme. Vaig mirar molts informes, no només del Centre Delàs, sinó també d'altres entitats i ONG internacionals, i a més de la indústria militar, el grup La Caixa hi apareix invertint en empreses que practiquen el fracking, que és una pràctica per obtenir petroli molt agressiva a escala ambiental, o a l'Amazònia, en companyies que busquen gas i petroli.

Com van ser les relacions entre La Caixa i el franquisme?

En això hi havia un buit. És un tema que volia tocar gràcies a molta informació a la qual he tingut accés a través dels arxius. Qui succeeix [Francesc] Moragas al capdavant de La Caixa quan aquest mor, el 1935, és Josep Maria Boix i Raspall, una persona d'ordre, religiosa i molt creient, que va salvar els dipòsits de La Caixa en un moment tan difícil com una guerra civil. Quan van entrar els franquistes, se li va fer un consell de guerra i va passar un temps a la presó. Es va anul·lar la seva vida civil, perquè era també professor a la universitat, i va estar totalment anorreat i apartat. Estimar de Boix i Raspall és obrir la capsa dels trons del franquisme. El tàndem que formaven en origen Francesc Moragas i Lluís Ferrer Vidal, seria en el franquisme Miquel Mateu i Pla -el president- i Enrique Luño Peña -el director-. Van posar persones més franquistes que Franco al capdavant de La Caixa perquè era l'entitat que tenia més dipòsits de l'Estat. I hi havia connivències amb autoritats del règim: ho veiem amb l'habitatge i també amb gent que va agafar les regnes en l'època de la Transició i més enllà, com el mateix Vilarasau, que havia passat per Campsa i Telefónica.

Segurament, dos dels moments clau de La Caixa les últimes dècades van ser la fusió -o adquisició- amb la Caixa de Barcelona el 1990 i la transformació en banc el 2014. Què van suposar?

La fusió amb la Caixa de Barcelona va ser molt important. Per portar-se a terme, necessitava el vistiplau del Govern

“El negoci està majoritàriament fora de Catalunya i el poder, més a Madrid que aquí; de la catalanitat, en queda el nom”

en un moment en què cuejava el tema de les primes úniques, i es va fer com un intercanvi de cromos, de deixar que acabés relativament bé aquest tema a canvi de la condonació del que s'hauria de pagar en impostos per les plusvàlues que generaria la fusió entre les dues caixes. I pel que fa al 2014, les antigues caixes pràcticament totes han desaparegut i la que ha quedat al capdavant és La Caixa, a més unida a l'antiga Caja Madrid, i això fa que el segon principal accionista de CaixaBank sigui l'Estat. Són dos episodis clau per entendre com hem arribat fins aquí.

De la catalanitat, què en queda?

Doncs només el nom. El negoci està majoritàriament fora i el poder també està més a Madrid que no pas aquí. Per tant, això de la catalanitat s'ha perdut i es veu, fins i tot, en detalls com ara la llengua, fins al punt que és l'entitat que rep més queixes per discriminació lingüística a Catalunya.

Per on creu que passa el seu futur?

Els pròxims anys la seu de CaixaBank no tornarà, seguirà a València, i ara el que està molt en discussió és qui serà el successor d'Isidre Fainé. S'ha desempallegat de tots els que han intentat fer-li una miqueta d'ombra i hi ha com una mena de dofí, que és el [Francisco] Reynés. Un cop Fainé ja no hi sigui, veurem si el gran pressupost que té la fundació va minvant d'una manera o altra. És probable que, com a mínim, vegem com deixa d'augmentar. I, evidentment, veig La Caixa mantenint poder i influència per tota l'estructura de l'Ibex on participa.

Un logo que no és el que sembla
Rafa Burgos, durant l'entrevista, amb un exemplar del llibre. La portada reproduceix l'estrella 'estalviadora' de La Caixa... o no ben bé: en realitat, es tracta d'una obra de Joan Brossa de títol suggeridor: 'Miró manipulat'. DANI CODINA

OPINIÓ

CARRER
173

SAL I PEBRE

Andrés Naya
El fons de
Kim Manresa

Kim Manresa exerceix de fotoperiodista des del 1972. Nascut a Nou Barris, el pare li va regalar una màquina i des de llavors ens va acompanyar en les nostres lluites veïnals. Ara exerceix per lliure la professió, centrant el seu treball en les lluites ecològiques i la defensa dels drets humans. Ha publicat 60 llibres. Últimament, el Centre Pompidou de París i el Museu Fotogràfic de Chicago s'han interessat pel seu fons, amb 5.000 negatius que mostren la transformació urbanística de Nou Barris. Manresa és un cronista notable de l'evolució de la perifèria barcelonina i les lluites urbanes. Perquè la ciutat no perdés aquest llegat, ara fa un any es va entrevistar amb els responsables de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona per oferir-los el fons, amb l'objectiu que quedés a disposició de la ciutadania i els estudiosos. Sembla que les autoritats municipals han accedit a reunir-se amb ell per valorar la proposta. Estem expectants per saber si el resultat serà positiu.

EDITORIAL

El final de les associacions veïnals?

Segur que heu sentit més d'un cop que les associacions veïnals (AV) són una relíquia del passat, que al jovent ja no li interessa participar-hi i que a poc a poc aniran desapareixent. És cert que han canviat moltes coses des que es van crear, fa més de cinquanta anys. Ara hi ha casals de barri, centres cívics, casals de joves i de gent gran, coordinadores de festa major, colles castelleres i de diables, esplais i un munt d'entitats més que, abans, sovint s'organitzaven dins d'una AV i ara no els fa falta. Però cal no oblidar que la majoria d'aquests equipaments van ser possibles perquè alguna AV els va reivindicar, igual que es va haver de lluitar per tenir Centres d'Atenció Primària -ambulatoris, com en dèiem abans-, escoles públiques, llars d'infants, parcs, línies de bus i metro... I si anem més enrere, les AV van ser la forma d'organització ciutadana que va aconseguir carrers asfaltats, semàfors, clavegueres i moltes altres coses que ara semblen tan normals que ni ens hi fixem. A banda d'aquests serveis públics i grups culturals, també han aparegut altres formes d'organitzar-se per reivindicar necessitats i drets. Hi ha AFA a les escoles, grups d'acció per l'habitatge, grups feministes i ecologistes, pels carrils bici, pels drets dels animals... La

part positiva d'això és que encara hi ha gent que dedica part del seu temps a anar millorant la societat, però, per altra banda, fa minvar la participació en les AV. Estem arribant al seu final? És només una altra etapa? La majoria de les noves plataformes solen enfocar-se en una problemàtica concreta i aglutinen persones que estan d'acord les unes amb les altres. Són compactes ideològicament i temàticament. Segurament això els permet ser més ràpides en prendre decisions i més àgils en fer accions, però els costa més arribar a capes grans de població que no comparteixen tot el que plantegen o que no estan tan preocupades per aquell problema específic. Les AV som més lentes, ho sabem, però ens ocupem de qual-sevol problema si afecta el barri d'alguna manera, acollim totes les veïnes preocupades pel benestar comú, encara que no pensin igual, i practiquem una democràcia de proximitat. Això necessita més temps i debats, potser no s'aconsegueixen plantejaments radicals, però podem influenciar més gent. Les AV ens hem d'adaptar als canvis: allò que abans es feia d'una manera ara s'ha de fer d'una altra. Els problemes de la gent més gran no són els mateixos que els del jovent. Les persones que han lluitat durant molts anys poden ajudar les més joves, però també han de permetre que aquestes gestionin les AV a la seva manera. En conclusió: si vols anar molt de pressa, ves sol. Si vols anar més lluny, ves acompanyat.

LA VINYETA

AZAGRA & REVUELTA

CARRER

Una revista inspirada per Andrés Naya

Edita: Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (Favb)
Obradors 6-10 baixos
08002 Barcelona
93 412 76 00
www.favb.cat
www.carrer.cat
carrer@favb.cat
@laveudelcarrer

Consell de direcció
Néstor Bogajo, Miquel Borràs

Cap de redacció i maquetació
Elia Herranz

Revisió del català
Roser Argemí

Disseny original
Manuel Cuyàs

Portada
Joan Linux

Consell de redacció
Gemma Aguilera, Anaïs Barnolas, Luis Caldeiro, V. Canet, Dani Codina, Marc Font, Ignasi Franch, Berta Garcia, Marc Javierre, Eloi Latorre, Joan Linux, Meritxell M. Pauné, Jesús Martínez, Eric Moner, Joan Morejón, Ignasi R. Renom, Paula R. Ainsa, Marc Villoro, Alba Zaplana

Consell assessor
Marc Andreu, Maria Favà, M. Eugenia Ibáñez, Andrés Naya, Cristina Palomar, Albert Recio

Administració
Rocío Altozano, Phil Manzaneque

Fotomecànica i impressió
Imprintsa

Distribució
Trèvol Missatgers i Boomerag

Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta.

La Favb no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius. Aquesta obra està subjecta a una llicència Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies al suport de:

Barcelona
Generalitat de Catalunya

LA VEU DE LES ASSOCIACIONS

Viure al carrer de Sant Tomàs és un acte de resistència

Sant Tomàs és un carrer estret d'Horta que evidencia les tensions entre mobilitat, espai públic i vida quotidiana, i posa sobre la taula els límits d'un model urbà que sovint deixa els vianants en segon terme. Amb voreres mínimes i una banda d'aparcament que condiciona la circulació, furgonetes i vehicles de repartiment circulen arran de façana i envaeixen l'espai dels vianants per poder passar. Una situació insostenible que afecta sobretot les persones més vulnerables: gent gran, famílies amb cotxets o infants. A això s'hi afegeix la preocupació per les dificultats d'accés dels serveis d'emergències. L'associació veïnal dona suport el veïnat que reclama una revisió integral del carrer i mesures que garanteixin seguretat i convivència. La pregunta és inevitable: cal esperar que es produeixi una situació greu -un atropellament, un incendi, una emergència mal resolta- per actuar? I, si arriba aquest moment, qui n'assumirà la responsabilitat? **Associació de Veïnes i Veïns d'Horta**

LA VEU DE LES LECTORES

És 'Llança', no 'Llançà'!

He llegit el Carrer 172, de març de 2026, i com sempre, està molt bé, però com que us agrada fer les coses ben fetes, us vull fer una observació: a l'article "Voltors contra papallones" (pàgina 5), us referiu al "carrer de Llançà", un nom que tothom diu i escriu malament. No és Llançà: és Llança. No té res a veure amb el municipi de l'Alt Empordà: des del 19 de desembre del 1863, està dedicat a Conrad Llança, almirall i canceller al servei de Pere II el Gran. Ho podeu comprovar en el Nomenclàtor de la ciutat, i per internet, podeu veure diversos escrits i articles que en parlen. Us ho dic perquè, entre tots, hem de posar grans de sorra per corregir els errors. A més, el personatge històric a qui està dedicat el carrer s'ho mereix. En una pròxima publicació, podríeu publicar-ne la història; estaria molt bé. Salutacions. **Concepció Casadevall**

Les cartes enviades a Carrer han de tenir una extensió màxima de 1.000 caràcters (mig foli). Ens reservem el dret d'adaptar-les si són més llargues.

LA CAMBRA FOSCA

No es creuen la participació

La campanya "Volem terrasses que ens deixin viure", impulsada el 2024 per un grup d'entitats socials -entre elles, la Favb-, va recollir 18.000 signatures. Demanen una nova Ordenança de Terrasses i ho feien engenant una Iniciativa Ciutadana (IC), un mecanisme de participació que permet, sobre el paper, que la ciutadania porti debats al Plenari de l'Ajuntament. L'esforç, però, va quedar truncat al març, quan la proposta veïnal va arribar -fora de termini- a la Comissió d'Urbanisme i PSC, Junts, PP i Vox van votar en contra de l'aprovació inicial, impeding que se'n parlés al Plenari. Recollir 18.000 firmes havia requerit temps, dedicació i recursos econòmics -diners que, com preveu el Reglament de Participació, va acabar assumint el Consistori, en validar-se el mínim de firmes exigides (15.000)-. La sensació va ser la d'haver fet una travessia per acabar embarcant a tocar de port. Els costava tant, dur el debat al Plenari? Amb la participació no n'hi ha prou de dir que te la creus: ho has de fer notar.

MANEL SALA-9 BARRIS IMATGE

La plaça de Juanjo Ferreiro, un nom sense consens

L'Associació Veïnal de la Prosperitat -i el barri en general- s'han assabentat per la premsa que el conjunt d'equipaments i la zona verda que s'han d'ubicar al solar de l'antiga fàbrica Ideal Plàstica Flor ho faran a la nova plaça de Juanjo Ferreiro, regidor socialista de Nou Barris entre el 1983 i el 1995. Els activistes s'han quedat de pasta de moniato, no tant per la persona en qüestió -de la qual molts opinen que no va ser un mal regidor, o almenys "no dels pitjors"-, com per la forma: amb precipitació i passant olímpicament del moviment veïnal, que fa més de 40 anys que lluita per aconseguir aquests equipaments i volia fer un procés participa-

tiu per triar-ne el nom de forma consensuada, tant de la plaça com de la biblioteca i l'espai esportiu i cultural. El districte va colar la proposta en l'última ponència del Nomenclàtor. Ara ha de passar pel consell plenari i tornar a la Casa Gran després de l'exposició pública. El veïnat no s'explica ni la falta de comunicació ni les presses -els equipaments no estaran enllestits, si tot va bé, abans del 2028-, i interpreta que es tracta d'una decisió en clau de partit, per assegurar-se la jugada abans de les eleccions municipals. Ho hauria fet d'aquesta manera, en Ferreiro? Mai no ho sabrem. El que sí que sabem és que són a temps de rectificar.

El cost de la visita papal

Generalitat i Ajuntament van convertir la visita del papa d'aquest juny en l'excusa perfecta per enllustar la simbologia barcelonina que més cotitza en l'àmbit internacional: la Sagrada Família, Gaudí i el modernisme. "Catalunya torna a comptar al món", deia, cofoi, el president Illa. Però, més enllà de la necessitat -molt qüestionable- d'haver de continuar cridant l'atenció del planeta quan el turisme ja satura els barris en temporada alta i baixa, cal preguntar-se qui va pagar la festa. El cost del tour papal per Catalunya va ascendir, segons *El Periódico*, a 2,3 milions d'euros. Això inclou la logística i la campanya institucional que va empaperar la ciutat amb missatges no gaire reeixits ("Hola a tothom / Hola, Papa Lleó XIV"). Els diners provenien de la taxa turística. L'Església no deu tenir prou diners per fer-se'n càrrec. Potser que apugi el preu de les entrades al temple.

EN POSITIU

La presó de dones i la unió del metro, dues victòries a la Trinitat

Cantar victòria -veïnal- no es una cosa que es faci cada dia. I fer-ho per partida doble és una fita gairebé impensable. Per això, el veïnat de les Trinitats -la Trinitat Vella i la Trinitat Nova- pot estar orgullós de la feina feta: darrerament, s'ha assabentat que una part de l'edifici de la presó de dones -que havia d'anar a terra per acollir pisos- se salvarà com a espai de memòria; i que la unió de les línies 1 i 3 de metro -reivindicada durant anys- serà una realitat els pròxims anys. A l'abril, el De-

partament de Cultura va comunicar a totes les parts la seva proposta per declarar el centre penitenciari -on s'enviaven les dones represaliades durant el franquisme- com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), fet que dona resposta a la demanda del teixit associatiu de la zona, de la mà de la Comissió de la Dignitat. I al maig, l'aprovació dels pressupostos catalans va permetre desbloquejar la perllongació del metro, que hauria de ser efectiva abans del 2030. Enhorabona!

JOAN LINUX-9 BARRIS IMATGE

Èxit de la corredissa popular contra el racisme a Nou Barris

Els carrers de Nou Barris van acollir dissabte 13 de juny una cursa que donava més importància a la participació que a la competició. Convocada pel col·lectiu Nou Barris en lluita, l'objectiu era implicar veïnes i entitats per visibilitzar el rebuig a l'auge de les idees racistes i feixistes que es van apropiant com una taca d'oli de l'esfera pública. Centenars de persones s'hi van abocar corrent -i suant la cansalada!- o donant suport a les corredores en els punts d'avituallament al llarg de cinc quilòmetres de recorregut. Bona iniciativa!

OPINIÓ

Associació Veïnal Vila de Gràcia

L'habitatge dotacional pot conviure amb l'alzina bicentenària de la Vila de Gràcia

Tot va començar el 7 de novembre de 2018. Després de talar uns arbres i començar l'enderroc d'unes casetes al carrer d'Encarnació, a la Vila de Gràcia, una operació immobiliària pretenia talar també una alzina bicentenària. L'endemà, veïns i veïnes ens vam aplegar per primer cop sota l'arbre. "Salvem l'Alzina i les casetes d'Encarnació" va néixer aleshores per aturar la tala i un projecte generificador: la construcció de 28 habitatges de luxe i 42 places d'aparcament.

Vam ocupar l'espai i vam aconseguir que l'alzina es protegís. Però volíem guanyar no només un escocell -l'expropiació de l'arbre costava quatre milions d'euros-, sinó tot el jardí i les casetes -cosa que suposava un cost al voltant dels vuit milions d'euros-. I vam defensar que, tot protegint l'alzina i preservant el que de valor patrimonial tenien les casetes, s'hi construïssin habitatges dotacionals per a col·lectius vulnerables i un equipament. L'expropiació es va poder fer perquè l'espai tindria aquests usos.

En la redacció de les bases del concurs de projectes arquitectònics, Salvem l'Alzina va aportar que la volumetria dels edificis es pogués repartir per tot l'àmbit objecte del concurs. El projecte guanyador obre l'espai lliure als carrers de l'entorn, enderrocant els murs actuals i creant una nova plaça jardí, que no pot ser una plaça dura. Però el concurs era d'idees, i abans de redactar el projecte arquitectònic calia aprovar un Pla Especial, ja que la proposta guanyadora modificava

el planejament vigent. Ara que el pla s'ha aprovat inicialment, la Coordinadora pel Dret a l'Habitatge -que agrupa grups diversos del barri- hem fet una al·legació donant suport a la construcció dels habitatges dotacionals (13) i l'equipament -un casal de gent gran-, i marcant les directrius que el projecte ha de seguir.

El petit espai de l'alzina i les casetes d'Encarnació (1.266 m²) és un microcosmos on conflueixen tres dels grans problemes de la Vila de Gràcia: el verd, el patrimoni arquitectònic i l'habitatge. La nostra valoració del pla actual incideix en aquests tres aspectes.

La lluita ha blindat la protecció

En relació amb el verd i l'alzina, valorem que el pla inclogui -i, per tant, blindi- la protecció de l'arbre en les normes reguladores, delimiti una zona de protecció i faci que les obres entorn de l'alzina siguin manuals i supervisades per un tècnic arboricultor qualificat, garantint la conservació del sistema radicular de l'arbre, evitant la compactació del sòl i assegurant-ne el drenatge. Ens ha de satisfer que la lluita hagi propiciat aquestes mesures.

Quant a l'espai lliure, la nova "plaça/parc" -com l'anomena el pla- és "més

En aquest petit espai conflueixen tres dels grans problemes de Gràcia: verd, patrimoni i habitatge

Figuració de la nova plaça, amb l'alzina i l'equipament. AJUNTAMENT DE BARCELONA

oberta, visible i segura" i "potencia la relació amb el barri de Gràcia, alhora que valora l'alzina, dignificant-la, donant-li espai i fent-la més visible i referent en el barri". Hi estem d'acord. I més enllà de les paraules -plaça/parc, jardí-, destaquem que el pla diu que els espais lliures han de tenir un tractament "verd i tou".

Sobre la preservació del patrimoni arquitectònic, la nova disposició de l'edificació per darrere les casetes millora l'asolellament i la visibilitat de l'alzina, i no competeix visualment amb les casetes des del carrer. Entenem que els valors patrimonials també inclouen el paisatge urbà, i la disposició que proposa el pla és millor que la del pla vigent.

Finalment, la manca d'habitatge social a Gràcia és extrema: tal com posa de manifest l'estudi *SOS habitatge* de la Favb, només hi consten 32 habitatges dotacionals, a l'antiga Cibeles. Els 13 allotjaments que s'han de construir -al cor de la Vila- són imprescindibles tot i ser una petita gota d'aigua en la sequera d'habitatge públic que pateix el barri, que requerirà una política d'habitatge molt més activa en tots els fronts. I avançant-nos al que pot establir el pla, reclamem que els allot-

jaments es destinin a persones vinculades al barri; un d'ells, a veïnat desnonat.

Poden passar quatre anys fins que els habitatges, l'equipament i la plaça/jardí s'inaugurin. Cal abordar el problema de l'habitatge a la Vila amb més decisió, amb més instruments i amb celeritat, si volem aturar el procés de gentrificació que patim. Per això ens preocupa el viratge de l'actual Salvem l'Alzina, que fa campanya per impedir la construcció dels habitatges i el casal, respectant només un dels pilars de la reivindicació inicial i impugnant la lluita que va aconseguir aturar el projecte especulatiu. És trist que s'hagi trencat el consens que hi va haver durant anys en favor del verd, però també de l'habitatge social i l'equipament públic. Verd i habitatge social no s'haurien de confrontar.

Ara tocarà veure com avança el projecte. La Coordinadora pel Dret a l'Habitatge de Gràcia i un conjunt d'antics impulsors de Salvem l'Alzina vam proposar -i s'ha constituït- una comissió de seguiment amb participació veïnal per millorar i fer realitat la proposta guanyadora del concurs. L'alzina pot i ha de conviure amb l'habitatge dotacional, el casal de gent gran i una plaça jardí.

GELATERIA

Casa fundada l'any 1912
FABRICACIÓ PRÒPIA
I ARTESANA
OBERT TOT L'ANY
GELATS, ORXATES, GRANIZATS
SUÏSSOS, ENTREPANS
Rambla Poblenou, 44-46
93 309 18 72 - Barcelona
www.eltioche.com
eltioche1912@hotmail.com

Més de 200 punts de distribució
repartits per tots els barris
de Barcelona

**ANUNCIA'T
A CARRER**

Truca'ns al 93 412 76 00
o escriu-nos a carrer@favb.cat

**Renda Garantida
Ciutadana**

Qui té dret
a cobrar-la?
Vine i informa't!

Assessoria col·lectiva

A partir del setembre, tots els dijous
de 16 a 18 h al carrer d'Obradors 10
asesoriargc@gmail.com

Juani Pérez Sena

Vicepresidenta i portaveu de Kellys Unió Catalunya

La fi dels pisos turístics a Barcelona, una oportunitat per repensar el model

La decisió anunciada per l'Ajuntament d'extingir les llicències dels pisos turístics a Barcelona a partir del novembre de 2028 ha obert un debat intens sobre el futur del turisme i l'habitatge. L'administració municipal preveu que els més de 10.000 habitatges d'ús turístic existents tornaran al mercat residencial, per millorar l'accés a l'habitatge i contenir l'augment dels preus dels lloguers.

Com a col·lectiu de cambreres de pisos, fa anys que denunciem la precarietat laboral en el sector turístic i la desigualtat contractual de les netejadores d'apartaments turístics respecte a les cambreres de pisos. Encara que com a associació no ens hem posicionat de manera unànime sobre l'eliminació dels pisos turístics, moltes de les nostres reivindicacions estan lligades a la necessitat d'un model turístic més sostenible, més just i menys basat en la massificació i l'explotació.

L'altra cara del creixement

Kellys Unió Catalunya ha denunciat des de l'inici que el creixement turístic no sempre s'ha traduït en millors condicions laborals per als qui sostenim el sector. L'externalització de serveis, les càrregues excessives de treball i els salaris insuficients continuen sent problemes recurrents per a milers de treballadores d'hotels i allotjaments turístics.

Per a nosaltres com a col·lectiu, el debat no hauria de centrar-se en l'existència o desaparició dels pisos turístics, sinó

en el model de ciutat que Barcelona i altres municipis volen construir. La qualitat de l'ocupació en la indústria turística, el dret a l'habitatge i la sostenibilitat econòmica i social del turisme són qüestions inseparables. L'extinció dels pisos turístics pot representar una oportunitat per corregir desequilibris, però només serà efectiva si va acompanyada de polítiques que garanteixin habitatges assequibles i condicions laborals dignes per als qui treballem en el sector.

L'expansió dels apartaments turístics ha generat una precarització més gran de les condicions laborals de les cambreres de pisos i netejadores. Mentre que en els hotels aquestes treballadores solen estar emparades per convenis específics d'hostaleria, amb categories professionals definides, salaris regulats i uns certs drets laborals consolidats, en els apartaments turístics és habitual recórrer a empreses externes o contractes vinculats al sector serveis, on les condicions són notablement pitjors. Aquesta diferència de contractació permet a moltes empreses reduir costos en detriment de l'estabilitat, la salut i els drets d'unes treballadores que fan funcions equivalents a les desenvolupades en els establiments hotelers.

Degradació dels drets laborals

A aquesta situació se suma la feblesa de molts convenis del sector serveis, caracteritzats per salaris més baixos, una major flexibilitat empresarial i una menor protecció enfront de les càrregues de treball excessives. Les netejadores d'apartaments turístics s'enfronten amb freqüència a ritmes intensius, jornades

fragmentades i una elevada temporalitat, sense que existeixi una equiparació real amb les condicions de les cambreres de pisos dels hotels. Aquesta desigualtat genera una competència basada en la degradació dels drets laborals i evidencia la necessitat de reforçar la regulació del sector per garantir unes condicions dignes, amb independència del tipus d'allotjament en el qual es presti el servei.

Els defensors de la mesura sostenen que el flux turístic es reconduirà cap a la infraestructura hotelera tradicional, la qual absorbiria aquestes treballadores. No obstant això, alguns sindicats adverteixen que el parc hotelier actual de Barcelona està fortament limitat per regulacions urbanístiques prèvies i podria no tenir capacitat per absorbir tota la mà d'obra excedent, per la qual cosa existeix la preocupació que moltes treballadores quedin desprotegides durant el procés d'extinció de les llicències. S'estima que l'eliminació de les 10.000 llicències vacacionals podria posar en risc milers d'ocupacions directes i indirectes en neteja, bugaderia i manteniment de blocs d'apartaments.

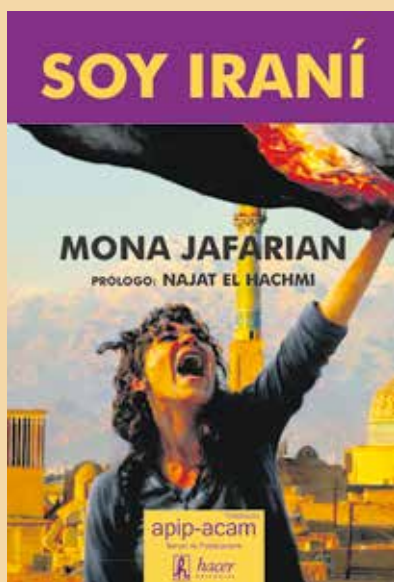
En definitiva, la mesura anunciada per al 2028 simbolitza un canvi de rumb en la gestió turística de Barcelona, però per al nostre col·lectiu el repte no és únicament reduir la pressió turística, sinó aconseguir que els beneficis del turisme repercutixin en les persones treballadores del sector, en millores de les condicions laborals i en el veïnat que fa possible la vida quotidiana de la ciutat.

Concentració de Kellys, a la plaça de Sant Jaume, el 2025. KELLYS UNIÓ CATALUNYA

Jornades fragmentades, temporalitat i ritme intensiu són habituals per a les netejadores d'apartaments

La qualitat de l'ocupació, el dret a l'habitatge i la sostenibilitat del turisme, qüestions inseparables

Soy iraní

«Dona, vida, llibertat!». Durant dos anys, el crit de guerra de les dones ha ressonat arreu del món, impulsat per un aixecament sense precedents contra el règim teocràtic de Teheran. Què significa en el dia a dia, però, ser dona a l'Iran?

Mona Jafarian dona veu a les dones que no són escoltades. Dotze d'elles han tingut el coratge de trencar el silenci i ens submergeixen en la realitat de la República Islàmica: una vida plena de por, frustració i humiliació.

Amb aquestes entrevistes, l'autora ens ofereix una commovedora immersió en la societat iraniana contemporània.

Soy iraní, de Mona Jafarian, amb pròleg de Najat El Hachmi.

Servei de Publicacions

Troba'l a la teva llibreria, a les distribuïdores Cimadevilla, Midac, Azeta i Distrifer, i a les plataformes Dilve, Cairn, Amazon i Todostuslibros.com

Carrer Paloma 21-23
08001 Barcelona
93 317 16 14
<https://fundacioapipacam.org/editorial-hacer>

www.editorialhacer.com

DOSSIER

JOVES EN MOVIMENT

El món adult acusa sovint les generacions més joves de no implicar-se. Però la ciutat va plena d'iniciatives impulsades per la gent jove. A través de casals, esplais, sindicats d'habitatge o entitats esportives, defensen els seus interessos, teixeixen xarxes de suport mutu i fan barri

Un moment de la corredissa popular contra el racisme i el feixisme celebrada a Nou Barris el passat 13 de juny. JOAN LINUX

La població jove de Barcelona, més enllà dels tòpics

L'Enquesta a la Joventut de Barcelona 2025 mostra una generació formada, activa, diversa i amb una elevada capacitat d'adaptació, però també condicionada per problemes estructurals com l'accés a l'habitatge o la sobrequalificació laboral

SERGIO PORCEL
INSTITUT METRÒPOLI

Generació rere generació, la joventut ha estat sempre objecte de judicis per part de la població més adulta. Una pràctica que comporta la construcció d'estereotips, que habitualment no són més que injustes generalitzacions força allunyades de la realitat. Hi ha des dels tòpics clàssics i recurrents, com ara "el jovent d'ara no s'esforça i no vol treballar" o "normal, que no es puguin comprar una casa: no estalvien com ho van fer els seus avis; estan sempre de festa", als tòpics més específics de les darreres generacions, que parlen de "generació de vidre", d'addicció a les pantalles, de poc compromís amb la política o, fins i tot, de biaix ideològic cap a l'extrema dreta.

Però, què hi ha de cert en tot això? La recent publicació de l'Enquesta a la Joventut de Barcelona (EJOB) 2025, elaborada per l'Ajuntament, permet tenir una radiografia actual del jovent a la ciutat, a partir de la qual es poden contrastar algunes d'aquestes idees. Això sí, s'ha de partir d'una premissa que ja posa en es-

cac qualsevol estereotip: la població jove no és un col·lectiu social homogeni, sinó que entre els i les joves hi ha tanta diversitat com en la pròpia societat de la qual formen part.

“Els i les joves no s’esforcen, ni treballen, ni estudien”

Sovint s’associa el jovent amb l’hedonisme, amb la manca d’esforç i amb el poc interès per la feina o pels estudis, però les dades disponibles projecten una imatge ben diferent. Per exemple, tot indica que el compromís del jovent amb la seva formació és creixent. A Catalunya, l’abandonament escolar prematur s’ha reduït de manera significativa des del canvi de segle, passant del 30% el 2000 al 13,5% el 2025. Aquest percentatge es refereix a la proporció de població jove de 18 a 24 anys que, com a màxim, ha assolit la titulació de l’ESO i no està cursant cap estudi. Lògicament, l’assoliment d’un nivell de formació baix dificulta després una inserció laboral de qualitat i pot contribuir a la cronificació de la pobresa, en la mesura en què l’origen social condiona les trajectòries formatives dels i de les joves. És per això que l’objectiu dels països de la Unió Europea és situar la taxa per sota del 9% el 2030. Per tant, encara queda marge de millora, però s’avança per bon camí.

A Barcelona, concretament, el 2025 només el 2,9% de la població jove manifesta que ni treballa, ni estudia, ni busca feina. En canvi, el 21,3% declara que treballa i, a més, estudia. De fet, les noves generacions continuen essent les més formades de la història: prop del 60% dels barcelonins i barcelonines de 25 a 34 anys tenen estudis universitaris, un percentatge que, liderat per les dones, no ha deixat de créixer durant les darreres dècades.

Malgrat tot, els darrers cinc anys ha crescut a la ciutat la proporció de joves en situació de sobrequalificació en relació amb la seva feina. El 2025, tres de cada deu afirmen que la seva feina actual no està gens relacionada amb els seus estudis, una proporció que arriba al 15% en el cas del jovent amb estudis universitaris més qualificats. Aquests resultats, per tant, el que demostren és que l’esforç dedicat a la formació per part de la població jove no es veu correspost pel mercat de treball, ja que encara no és capaç d’absorbir les competències adquirides per una part significativa del jovent.

“Els i les joves no volen emancipar-se”

Un altre dels *mantres* que s’escolten sobre la joventut és que no s’emancipen perquè estan molt còmodes a casa dels pares i no volen assumir responsabilitats; o que no es compren un habitatge perquè no estan viuen prou, com sí que ho van fer els seus pares o els seus avis. Però la realitat torna a exonerar els i les joves d’aquesta responsabilitat. L’actualitat residencial ja fa anys que ve marcada per una crisi d’habitatge galopant, fonamentalment d’assequibilitat, que dificulta sobretot l’accés a l’habitatge per part de la població jove.

Les dades de l’Observatori Català de la Joventut són també eloqüents en aquest sentit: entre 2006 i 2025, en vint anys, la taxa d’emancipació domiciliària de la població de 16 a 29 anys s’ha reduït

gairebé a la meitat en el conjunt de Catalunya, passant del 32,6% al 18,6%.

Davant d’aquest panorama, és cert que prop del 40% dels i de les joves de Barcelona de 16 a 34 anys encara viuen amb els pares, però ho fan sobretot per raons econòmiques. O bé per la manca de recursos econòmics propis (35,8%), o bé per l’elevat preu de l’habitatge (16,5%). A més, els i les qui aconsegueixen emancipar-se en un context immobiliari tan hostil, ho fan en unes condicions molt exigents. Tres de cada quatre joves emancipats viuen de lloguer a la ciutat, assumint un cost mitjà mensual que supera els 1.000 euros. D’aquests, gairebé un de cada tres afirma haver rebut ajuda econòmica de la família per assumir aquesta despesa i el 20% s’ha pogut emancipar compartint pis amb altres persones, i la majoria d’ells manifesta que ho fan així per necessitat econòmica. No és difícil intuir que, en la gran majoria de casos, el retard en l’emancipació domiciliària del jovent barceloní no és quelcom voluntari, sinó que es tracta d’una problemàtica estructural i complexa, propiciada per la crisi de l’habitatge.

“Els i les joves només pensen en sortir de festa i estan enganxats al mòbil”

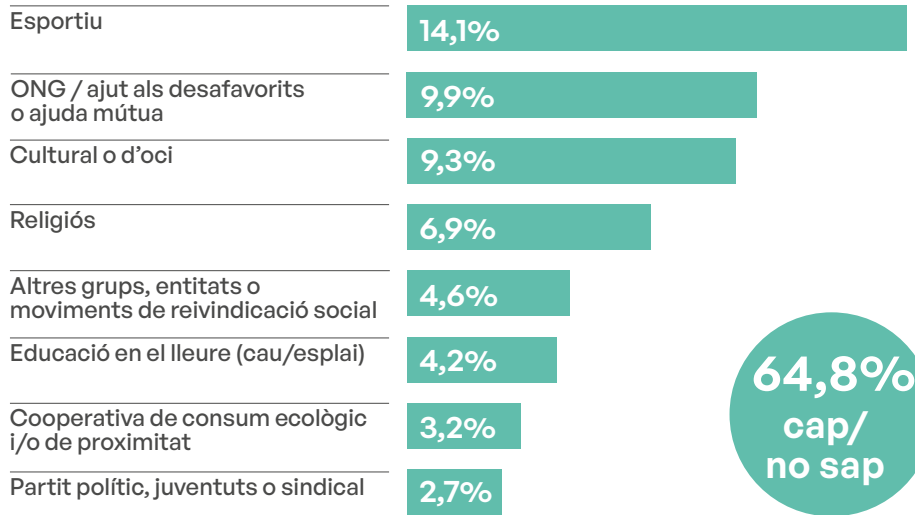
La realitat del lleure juvenil també és molt més diversa del que sovint es creu o es representa per part dels prejudicis de la població més adulta. El 2025, les activitats de lleure més habituals entre els i les joves de Barcelona són passejar, consumir continguts audiovisuals, quedar amb amigats, fer esport i compartir temps amb la família. La pràctica esportiva, per exemple, forma part de la rutina setmanal de tres de cada quatre joves, on el sedentarisme s’ha reduït dràsticament durant les darreres dècades. A més, destaca també la freqüència amb la que realitzen activitats culturals, com ara la lectura o les pràctiques creatives o artístiques -ballar, pintar, cantar...-, entre les quals són molt més actives les dones.

En canvi, les activitats sovint associades a la imatge més estereotipada de l’oci juvenil, com anar a discoteques o fer botelló, tenen una incidència molt inferior. Només una minoria afirma realitzar-les almenys un cop a la setmana -menys del 10%- i, de fet, menys del 20% afirma que surt de festa amb la mateixa freqüència. I és que, en general, des del 2000, segons dades de l’Observatori Català de Joventut, les pràctiques de risc vinculades a l’oci com el consum de tabac, d’alcohol i de drogues s’han reduït de manera significativa entre el jovent català.

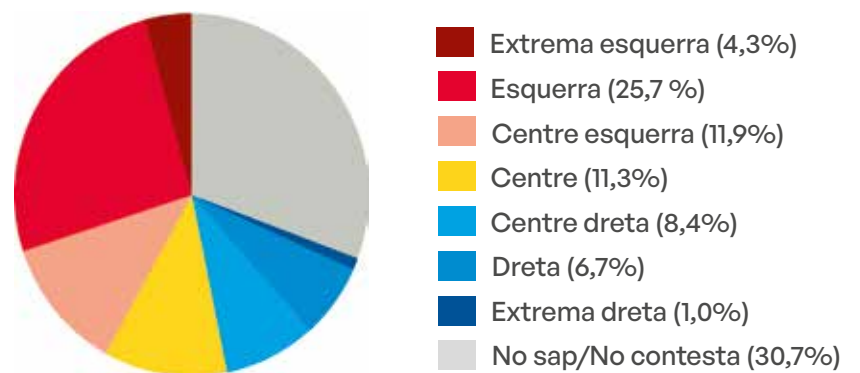
Per altra banda, és evident que les noves tecnologies, com els mòbils o internet, ocupen un paper central en la vida quotidiana del jovent, a les quals mostren certa dependència. Gairebé la meitat de la població jove de Barcelona sent neguit quan porta temps sense mirar el mòbil.

Els i les joves no són una generació acomodada que rebutja assumir responsabilitats, desvinculada de la política o el col·lectiu

TIPUS D’ASSOCIACIONISME JUVENIL

IDENTIFICACIÓ IDEOLÒGICA DE LES JOVES

FONT: ENQUESTA A LA JOVENTUT DE BARCELONA 2025, AJUNTAMENT DE BARCELONA.

A més, gairebé la totalitat són usuaris freqüents d’algun tipus de xarxa social i el 60% s’informa sobretot a través d’aquest mitjà. Ara bé, les dades de l’EJOB també apunten que la gran majoria de la població jove és conscient d’alguns dels riscos que això comporta. Més del 80% afirma estar exposat o exposada a desinformació a través de les xarxes socials i ho veuen com un problema per a la democràcia. Tanmateix, aquests indicis, tot i que es poden donar amb més intensitat entre la població jove, no són fets exclusivament juvenils, sinó que són més aviat símptomes dels reptes compartits que té per davant el conjunt de la societat.

“Els i les joves passen de la política i són més de dretes”

Resulta obvi que la majoria de la població jove no participa ni a la política ni al món associatiu de la mateixa manera que ho feien les generacions anteriors. El 2025, només el 15% de la població jove barcelonina afirma assistir amb certa freqüència a actes polítics i reivindicatius. Però això no significa que no tinguin interès per la política. La valoració d’aquest interès per part de la població jove de Barcelona s’ha mantingut al mateix nivell els darrers anys, i sempre se situa per sobre del 5 en una escala del 0 al 10. Si més no, no es registra una tendència decreixent. De fet, aproximadament un de cada quatre es mostren actius en la participació d’accions reivindicatives puntuals i més individualistes, com fer boicot en el consum d’alguns productes per motius polítics o ètics, penjar informació reivindicativa a les xarxes socials, firmar per alguna causa...

A nivell ideològic, i novament lluny dels tòpics, més del 40% dels i de les joves barcelonines es consideren d’esqueres,

essent aquesta l’opció majoritària, mentre que el 30,7% no es posiciona ideològicament i només l’1% s’identifica amb l’extrema dreta. Aquests resultats són refermats per l’elevada sensibilitat que mostren envers qüestions socials com la igualtat de gènere, la protecció del medi ambient o els drets de les persones LGTBIQ+, sobretot entre les dones, les quals tendeixen a participar més també en accions reivindicatives. Pel contrari, segons les dades de l’EJOB, el perfil de jove menys mobilitzat políticament es correspon amb homes residents als barris més desfavorits.

En definitiva, les dades de l’EJOB 2025 ofereixen un retrat del jovent de la ciutat que contradiu clarament molts dels mites que circulen al voltant de la joventut. Mostren una generació formada, activa, diversa i amb una elevada capacitat d’adaptació, però també condicionada per problemes estructurals com l’accés a l’habitatge o la sobrequalificació laboral. Actualment, els i les joves de Barcelona no són una generació acomodada que rebutja assumir responsabilitats, ni tampoc una generació desvinculada de la política o de la vida col·lectiva. Són, més aviat, una generació que intenta construir el seu projecte vital en un context econòmic i social molt més complex que el dels seus pares. I és precisament aquesta perspectiva, i no els tòpics, la que hauria de guiar el debat públic sobre el futur de la joventut.

El jovent barceloní intenta construir el seu projecte vital en un context econòmic i social molt més complex que el dels seus pares

DOSSIER. JOVES EN MOVIMENT

Assemblea del Kasal de Joves de Roquetes, a Nou Barris. A la dreta, acció contra el desnonament d'un bloc a Gràcia, el març. JOAN LINUX/SINDICAT D'HABITATGE VALLCARCA

“Ens diuen ‘generació de vidre’ perquè fem visibles temes que no ho eren”

Més enllà dels prejudicis de les generacions més grans, el jovent barceloní fuig de l'immobilisme i sosté lluites i comunitats als barris, a través d'associacions juvenils, casals de joves o sindicats d'habitatge

PAULA R. AINSA

Des de fa un temps, el món adult es mostra molt preocupat amb el jovent, ja sigui pel seu tomb cap als discursos d'extrema dreta o per la incapacitat de mobilitzar-se als carrers “com es feia abans”. Els resultats d'algunes enquestes sobre aquest fenomen han ocupat portades de diaris. Tanmateix, si ens aturem a mirar al nostre voltant, a Barcelona aquestes posicions immobilistes o reaccionàries no són, ni de bon tros, majoritàries. La realitat, gairebé sempre, depèn dels interessos de qui la mira. Si es fa amb esperança, queda clar que el jovent continua sostenint lluites i comunitats.

L'Ahmed, membre de l'assemblea del Kasal de Joves de Roquetes i portaveu de Nou Barris en lluita, ho exemplifica. La campanya, que aglutina entitats i equipaments del teixit associatiu del districte, combat el racisme i el feixisme des de l'organització comunitària. “Últimament, la Policia m'aturava gairebé cada dia per identificar-me pel fet de ser una persona racialitzada; m'han insultat, amenaçat i tractat molt malament i, quan els he demanat explicacions de per què m'identifiquen, no me les han donat.

Davant d'aquestes injustícies, el que m'ha fet sentir bé és compartir-ho amb altres joves del barri que han passat pel mateix. He tingut molta sort d'estar organitzat al Kasal, perquè, si això li passa a qualsevol altre noi de perfil racial, segurament no sap què fer-ne”.

Assenyalar les injustícies

Davant d'aquestes situacions, joves com l'Ahmed o la Chiara, una activista de “la Vallcarca de baix”, decideixen assenyalar allò que consideren injust. “Ens diuen generació de vidre perquè estem donant visibilitat a temes que abans no la tenien. Si ens queixem de les coses és perquè no estan bé. Per exemple, a les dones se'ns diu exagerades quan denunciem agressions sexuals, però si a l'època del senyor que ens acusa no es parlava de certs temes o es naturalitzaven, no és la nostra

“Quan cal posar el cos a les portes d'un desnonament, les joves el posem”, explica la Chiara, del Sindicat d'Habitatge de Vallcarca

EL TEIXIT JUVENIL DESMUNTA EL MITE

Barcelona manté un ampli teixit juvenil que qüestiona la idea de “jovent desmobilitzat”. A la ciutat hi ha una extensa xarxa d'associacions juvenils, caus, espais, casals de joves, sindicats d'estudiants i d'ensenyament, organitzacions polítiques juvenils, sindicats d'habitatge, xarxes de suport mutu i col·lectius de barri, on el jovent juga un paper central en l'organització i el sosteniment de les comunitats que els envolten. Sovint, però, també es percep que les joves no s'incorporen a iniciatives impulsades per generacions més grans, i se les acusa de baixa participació en alguns àmbits, accions o projectes. Segons l'Observatori Català de la Joventut, el 2024 el 28,7% dels menors de 30 anys assenyala l'habitatge com la seva principal preocupació, seguit del cost de la vida, la precarietat laboral i la salut mental, factors que expliquen també quines són les necessitats de les joves.

responsabilitat; potser és que a alguns els anava millor que no se'n parlés”, rebla.

L'Ahmed i la Chiara tenen 19 anys, són filles de famílies migrades i han crescut en barris amb una llarga tradició de lluita popular. També comparteixen preocupació per l'auge del feixisme, però rebutgen que aquest sigui un fenomen atribuïble al jovent. “S'infantilitza la gent jove i no se li parla de política; en l'àmbit familiar i en els centres educatius no es vol generar debat i això crea adolescents ignorants que han de buscar respostes fora i inspirar-se en *influencers* com Vito Quiles, que el que demostra és que així es guanyen molts diners”, explica la Chiara. Després de militar en un sindicat d'estudiants, ara forma part del Sindicat d'Habitatge de Vallcarca. “M'agrada molt estar-hi, perquè aprenc molt i, quan cal posar el cos a les portes dels desnonaments, les joves som les que el posem, perquè és el que ara ens toca viure i experimentar”.

L'Oli, de 24 anys, milita també en un Sindicat d'Habitatge i en el col·lectiu Neuroqueers. Persona trans i practicant de l'anarquia relacional, rebutja la idea que els debats sobre gènere o models de relació siguin una moda generacional: “Això no és nou, ja teníem l'amor lliure plantejat al segle XIX; portem centenars

d'anys intentant demostrar que la família, la norma i el gènere no són coses que hàgim d'acceptar i que la llibertat passa per abolir-les". L'Oli també alerta de l'ofensiva reaccionària actual, però reivindica l'arrelament comunitari de les dissidències: "La perifèria és el niu de les dissidències, moltes som del nord de Barcelona i del Vallès; és la nostra trinxera. A la vegada, els espais veïnals no sempre són còmodes d'habitar des de la dissidència, però crec que la gent trans hem d'implicar-nos al barri i conquerir espais. La precarietat de ser trans és crònica i de per vida: compartim lluita amb les persones de 50 anys", reconeix.

La conversa amb aquestes tres joves deixa entreveure un fil conductor compartit: l'organització política i comunitària forma part de la seva vida quotidiana i és una eina per afrontar les problemàtiques que travessen les seves generacions. Per això també llancen un missatge a la resta de joves: "Hem d'explicar les coses que fem i com funciona el món; no podem perdre el poder d'arribar al jovent i tractar les problemàtiques que l'interpel·len", conclou la Chiara. "Si volem alguna cosa, ens l'hem de construir nosaltris mateixis. És important que la nostra realitat no es quedi en els marges, així serà més fàcil combatre el sistema capitalista", afegix l'Oli.

“Els espais veïnals no sempre són còmodes d'habitar, però la gent trans hem d'implicar-nos al barri”, diu l'Oli, de Neuroqueers

Beatriu

Activista ecologista

“El món adult és pessimista: res funciona si no ens impliquem les joves”

Nascuda a Subirats, la Beatriu té 24 anys i des de fa un temps viu i treballa a Barcelona. Per necessitat laboral, però també per cuidar l'àvia, malalta de càncer. La preocupació pel medi ambient l'acompanya des de l'adolescència. A l'institut intentava substituir el paper d'alumini dels entrepanys per materials reciclables. Pot semblar una anècdota menor, però assenyala l'origen d'una inquietud que no ha deixat de créixer. “Vaig patir ecoansietat d'adolescent, perquè veia que no podíem fer res davant la crisi ecològica. Ara he assumit que arribarà un punt que el sistema se saturarà i, després de la malaltia de l'àvia, vaig decidir que havia d'implicar-me més. No havia encaixat amb la lluita feminista o independentista i tampoc havia trobat espais ecologistes locals; tot el que veia tenia una perspectiva internacional que no m'interpel·lava, com Fridays for Future”. Ara, però, la Beatriu es troba en un moment diferent. Fa un any i mig es va tancar les xarxes socials per estar més present en altres espais. En aquest camí, comença a trobar iniciatives que la inspiren, com la campanya que demana el boicot a l'empresa Ametller Origen per la construcció d'un gran centre de producció i logística en una zona forestal i agrícola entre Gelida i Sant Llorenç d'Hortons. A la primavera, va conèixer Revoltes de la Terra, que va convocar diverses accions contra les muntanyes de sal de l'empresa israeliana ICL. “Va ser important veure que als Països Catalans donàvem resposta, des de molts àmbits, a la lluita pel territori i el medi natural. Ja no som les hippies que només ens preocupem per les plantes; és més que això. El món adult és tan pessimista que només vol quedar-se a casa. Res funciona si no ens hi impliquem les joves”. **P. R. A.**

J. L.

OPINIÓ Hem après que la pregunta no hauria de ser per què les persones joves no participen, sinó quins espais reals tenen per fer-ho, en quines condicions i amb quin marge per decidir

Hatim Azahri

President de l'Associació Joves Units del Poble-sec

De l'esport al compromís comunitari, quan el lleure l'organitza el jovent

Ales ciutats sovint es parla del jovent com si fos un problema a gestionar: que si no participa, que si no s'implica, que si ocupa massa la plaça, que si costa “arribar-hi”... Amb l'experiència de Joves Units del Poble-sec, hem après que la pregunta no hauria de ser per què les persones joves no participen, sinó quins espais reals tenen per fer-ho, en quines condicions i amb quin marge per decidir.

Joves Units neix el 2019 com una associació juvenil, impulsada per joves que sentíem la necessitat d'organitzar-nos, tenir veu pròpia i reivindicar espais dignes per al jovent. No venim d'una gran estructura ni d'un projecte dissenyat des de fora. Venim de les places, els carrers, les pistes, les converses entre amics i amigues, la necessitat de trobar-nos i millorar el barri.

L'esport i el lleure han estat una porta d'entrada fonamental. El futbol sala, el bàsquet, el voleibol, el bàdminton, la cal·listènia o les trobades comunitàries atrauen molt jovent perquè responen a necessitats concretes: moure's, desconnectar, socialitzar, competir de manera sana, sentir-se part d'un grup i ocupar el temps lliure d'una forma positiva. Però darrere d'això hi ha molt més que una activitat esportiva: hi ha vincle, confiança i comunitat.

Quan una persona arriba a una activitat gratuïta al barri, sense haver de pagar cap quota ni sentir que aquell espai no és per a ell o ella, s'obre una possibilitat. Al principi potser només ve a jugar un partit o a entrenar. Però amb el temps coneix altres joves, parla amb persones referents, participa en l'organització, ajuda a muntar una activitat, proposa una idea o s'implica en una reivindicació del barri. Allò que semblava només lleure pot convertir-se en una escola informal de participació, responsabilitat i lideratge comunitari.

Això ho hem vist als jardins de les Tres Xemeneies i en altres espais del Poble-sec: un torneig esportiu pot generar converses sobre la manca d'equipaments juvenils, la necessitat de tenir pistes en bon estat, la convivència a l'espai públic o com fer que el barri sigui més segur i acollidor. Una activitat al gimnàs popular pot esdevenir un punt de trobada setmanal on gent de

diferents realitats socioeconòmiques comparteixen rutines, experiències i suport mutu. Una lliga autogestionada pot ensenyar més sobre normes, respecte, mediació i responsabilitat col·lectiva que moltes xerrades formals.

La clau és entendre que la participació juvenil no sempre comença en una assemblea, una reunió institucional o un formulari. Sovint comença en una pilota, una pista, una plaça o una tarda compartida; quan una persona jove se sent reconeguda, escoltada i necessària; quan deixa de ser usuari d'una activitat i se sent part d'un projecte. Per això, defensem que l'esport i el lleure no són només entreteniment: són eines de cohesió social, prevenció, salut, convivència i organització comunitària. Sobretot en barris amb molta diversitat, desigualtats i manca d'espais juvenils, aquestes activitats poden ser una manera potent d'arribar a persones joves que sovint queden fora dels circuits més formals de participació.

Ara bé, perquè això funcioni, cal confiar en el jovent. No n'hi ha prou amb programar activitats “per a joves” si després no se'ls deixa decidir, equivocar-se, proposar i liderar. També calen recursos, espais accessibles, suport institucional i reconeixement a les entitats juvenils de base, que sovint sostenen processos comunitaris amb molt compromís i poca estructura.

El repte no és només que els i les joves participin més: és construir una ciutat que no expulsi el jovent, que no el tracti com a consumidor passiu i que entengui que la seva energia, creativitat i capacitat d'organització són imprescindibles per transformar la vida comunitària. Al Poble-sec ho veiem cada dia. Quan el jovent té espai, confiança i eines, no només participa: organitza, cuida, reivindica i transforma.

La clau és entendre que la participació juvenil sovint comença en una pilota, una pista, una plaça o una tarda compartida

DOSSIER. JOVES EN MOVIMENT

“El jovent ha canviat la manera de vehicular l'interès per la política”

Parlem amb Roger Soler-i-Martí, doctor en Ciències Polítiques i professor de la Universitat Pompeu Fabra, que ha centrat la seva recerca a explorar la relació de les persones joves amb la participació i la democràcia

Soler-i-Martí, al Campus de la Ciutadella de la UPF. DANI CODINA

BERTA GARCIA

Segons l'Enquesta de Joventut de Barcelona 2025, només el 4,6% del jovent participa en entitats o moviments de reivindicació social. I la xifra cau al 2,7% en partits polítics, joventuts o sindicats. Però què es pot inferir realment d'aquestes dades? Carrer les analitza amb el doctor en Ciència Política Roger Soler-i-Martí, que ha estudiat la participació política del jovent.

Al jovent ja no li interessa la política?

Li interessa, però hi ha moltes formes de canalitzar-ho. S'hi interessa menys per les dimensions més formals i institucionalitzades de la política. Però el jovent és molt actiu en altres dimensions, vinculades a causes concretes, relacionades amb estructures menys formalitzades i menys estables de participació política. No s'hi han deixat d'interessar, però han canviat les formes de vehicular el seu interès.

La política tradicional genera rebuig?

La gent jove vol tenir una relació menys mediatitzada amb els seus interessos socials i polítics. Aquesta relació més directa es produeix per diversos fenòmens. Per una banda, les generacions joves actuals tenen més formació i informació; estan més capacitades per comprendre la realitat política i actuar-hi de forma directa sense la necessitat d'agents d'intermediació política. Per l'altra, els actors polítics han viscut un procés de burocratització i institucionalització, i han anat perdent el vincle amb la ciutadania. Els partits ja no són òrgans de representació, sinó actors que competeixen en les eleccions, que volen mantenir unes estructures molt institucionalitzades. I això genera distància.

El jovent prefereix les organitzacions que tracten temes específics, més que una associació veïnal o un partit?

És una conseqüència del fet que ja no necessitin tant els espais d'intermediació. S'ha passat d'una participació política basada en les lleialtats, on tu tens una iden-

titat i busques un espai estable de representació d'aquesta identitat, a espais de representació que es mouen segons causes concretes. La participació és més volàtil, perquè les causes apareixen i desapareixen amb més facilitat que un projecte holístic d'un partit, un sindicat o una associació veïnal. Hi ha qui parla que anem cap a una ciutadania més *stand-by*, de persones que s'activen i es desactiven en funció de les causes polítiques que en aquell moment són rellevants per a elles.

Quin creu que és el futur del jovent en les associacions veïnals?

Les associacions veïnals generen una infraestructura comunitària molt important per activar els moments de més mobilització política. Malgrat que la participació volàtil de les generacions més joves pugui substituir algunes coses d'aquest associacionisme estable i formal, no pot substituir-ho tot. Però tot i que segueix havent-hi gent jove implicada en associacions veïnals, el jovent, per edat, està menys present en aquests espais perquè es troba en un moment vital que implica canvis importants, que sovint requereixen mobilitat. Acostuma a ser un moment de desarrelament i això fa que les associacions vinculades al territori se'n ressentin. A més, en aquest moment de la vida, hi ha espais de participació i militància propis: associacions, sindicats estudiantils, entitats de lleure... Les associacions veïnals sempre han estat de gent més aviada adulta, i això seguirà sent així, com les associacions de famílies d'alumnes també són d'un període determinat de la vida.

Quin és el paper dels sindicats estudiantils? Són la porta d'entrada a organitzacions polítiques tradicionals?

Sí, fan una funció de porta d'entrada. Com les associacions de lleure. Hi ha un tipus d'associacionisme que, amb els anys, deriva en altres formes.

Què porta un jove a implicar-se en un partit, un sindicat o una associació?

Els recursos tenen un efecte: la gent amb més formació i més disponibilitat de temps participa més. També les actituds, que estan vinculades als recursos -per exemple, si tens tradició familiar d'implicació política-. Però el que cada cop té més rellevància és que el jovent participa en causes que troben que són significatives i que encaixen en els seus moments vitals.

Considera la gent jove que les seves reivindicacions s'escolten? És aquest un motiu de desafecció política?

Clarament. Per entendre els canvis en la participació de les generacions joves, cal tenir en compte la menor necessitat d'intermediació política, però també que estem cada cop més en societats més adultocèntriques o adultistes. Per una qüestió de piràmide poblacional, el jovent és cada

cop menys important en termes demogràfics, i això fa que els partits tinguin menys incentius per atendre els seus problemes. I si les institucions tenen cada cop menys incentius per atendre el jovent, aquest té cada cop menys incentius per preocupar-se'n. És un cercle viciós que contribueix a l'allunyament entre joventut i política institucional. En l'habitatge és veu molt bé: el problema té unes implicacions enormes per a les generacions futures, però el sistema és incapaç de resoldre'l políticament. Això és un indicador de la poca prioritització que es fa de les necessitats, demandes i interessos del jovent. Si davant d'un problema tan evident les institucions són incapaces de respondre, per què hauria el jovent d'interessar-se pel sistema?

El 60% dels joves s'informen sobretot a través de les xarxes socials. Els partits polítics cada cop hi entren més, per fer arribar el seu missatge. Funciona?

L'aparició de les xarxes socials ha tingut un gran impacte, sobretot en les generacions més joves, perquè és la seva font d'informació principal. Són una via més per la qual poden informar-se políticament i implicar-se, i redueix els costos d'interactuar políticament i d'entrar en el debat. Però les xarxes tenen una dinàmica de polarització: escoltes, mires i tens els teus referents informatius, i això provoca bombolles que a vegades no entren en contacte amb la resta. Els partits fan esforços per entrar en les xarxes, alguns amb més habilitat que altres. Hi ha coses molt forçades sobre les quals els joves ironitzen més que no hi connecten. El seu ús ha de ser molt autèntic. Si no, pot ser contraproductiu.

El 40% de les persones enquestades es consideren d'esquerres, però només l'1% es percep d'extrema dreta. Està aquesta sobredimensionada?

Sens dubte. Les dinàmiques de comunicació política funcionen en base a onades. Ara estem enmig d'una onada on la presència del discurs d'extrema dreta està molt present. Tenim la contradicció que fins i tot els qui intentem contenir-la el que fem és donar-li rellevància. Tot i així, la dinàmica de polarització de les xarxes ha facilitat que es normalitzin discursos que fa cinc o 10 anys no ho estaven. I que hi hagi una penetració més gran d'aquests discursos entre les generacions joves i no tan joves.

“S'ha passat d'una participació política basada en lleialtats, on tu tens una identitat, a espais que es mouen segons causes concretes”

Dani Ruiz entrevista a una veïna de la Font del Gos per a L'altra ciutat. LAURA LÓPEZ

La generació que protesta en format vertical

Una nova onada de creadors de contingut utilitza TikTok i Instagram per reivindicar els barris, difondre problemàtiques urbanes i mobilitzar la població més jove

Durant segles, la Biblioteca d'Alexandria va simbolitzar l'ambició humana de reunir tots els coneixements de l'univers en un mateix indret. Avui, salvant les distàncies, les xarxes socials ocupen aquest paper. TikTok i Instagram concentren cada dia milions d'històries, experiències, debats i informacions que circulen a una velocitat inimaginable per als savis de l'antiguitat. Els papirs han deixat pas als reels i les sales de lectura de pedra calcària, a pantalles de sis polzades on un flux incessant de vídeos es consumeix amb el moviment d'un dit. En aquesta gran biblioteca digital, els savis han cedit el protagonisme a una nova generació de creadors de contingut o *influencers*: divulgadors amb residència estable a la xarxa que interpreten el món que els envolta i el tradueixen a un llenguatge accessible per a comunitats de joves, influent en aquestes perquè transformin l'aprenentatge en debats i formes de mobilització.

L'auge d'aquestes figures està estretament relacionat amb la manera com les noves generacions consumeixen informació. Segons un estudi de Reuters Institute for the Study of Journalism, dos de cada cinc joves europeus d'entre 18 i 24 anys utilitzen principalment les xarxes socials per informar-se. A més, el 73% assegura haver consumit setmanalment ví-

deos informatius de format curt durant l'últim any, sobretot a TikTok i Instagram. Els creadors de contingut desperten més interès entre els joves (51%) que les marques informatives tradicionals (39%).

Més enllà de l'entreteniment, les xarxes han esdevingut eines de mobilització i protesta. Allò que abans es vehiculava a través d'associacions veïnals, assemblees o cartells als carrers, avui també circula per TikTok i Instagram. Creadors de contingut barcelonins utilitzen els vídeos curts i les *stories* per amplificar els seus missatges de protesta vinculats al dret a gaudir de la ciutat, l'accés a l'habitatge, la gentrificació o la identitat de barri. Aquestes qüestions interpel·len una generació que observa com la transformació urbana condiciona la seva relació amb Barcelona.

Un dels exemples més representatius és L'altra ciutat. El compte d'Instagram, que supera els 15.000 seguidors, està impulsat

“Tenim una responsabilitat molt gran; és molt important escollir a què dones veu”, apunta Dani Ruiz, de L'altra Ciutat

per Dani Ruiz (26 anys) i un equip de persones interessades en la comunicació que vol mostrar “la realitat que no s'acostuma a ensenyar de la Barcelona de postal”. Nascut a la Trinitat Vella, Ruiz explica que el projecte va sorgir de la voluntat de combatre els prejudicis que pesen sobre els barris perifèrics i de la necessitat de fer visibles les històries de les veïnes, que continuen sent desconegudes per a bona part de la ciutat: “Els relats que trenquen esquemes són els que generen més impacte”, reflexiona el creador de contingut.

La voluntat d'incidir en la percepció que la ciutat té dels barris explica la manera com Ruiz entén les xarxes, que s'han convertit en un espai fonamental per arribar al jovent i donar veu a col·lectius invisibilitzats. El jove, que prové del món de l'“associacionisme de la Trini”, entén la seva activitat digital com una continuació de la feina comunitària que abans desenvolupava en espais presencials. “Si abans t'ho deia al centre cívic, ara t'ho explico a les xarxes”, resumeix. I defensa que Instagram o TikTok funcionen com noves places públiques on fer comunitat, informar i reforçar el sentiment de pertinença: “Crec en l'orgull de barri com a resposta a tot. En la importància de fer xarxa. Si trobem aquests espais de socialització, que ara són digitals, està tot fet”.

Perquè el contingut interpel·li el públic jove -en el seu cas d'entre 18 i 35 anys-, Ruiz considera imprescindible combinar actualitat i temes universals que connectin amb el dia a dia de l'audiència: “Es tracta de trobar un equilibri entre seguir l'agenda informativa i generar incidència pública. Obrir converses a partir de la viralització”. Aquesta lògica respon a una manera diferent d'entendre l'activisme. La reivindicació ja no depèn només de la convocatòria presencial, sinó de la capacitat d'un contingut per circular i arribar a usuaris que difícilment s'acostarien a aquests debats a través dels canals de participació tradicionals. Finalment, Ruiz també reivindica la importància de cuidar l'estètica i el rigor dels continguts: “Els creadors tenim una responsabilitat molt gran. És molt important escollir a què dones veu”.

Més enllà de la pantalla

L'impacte dels continguts es pot veure en perfils com el de Lúcia Martínez (28 anys), que s'informa a través de les xarxes i que, a diferència del que pensen altres generacions, fa activisme més enllà de l'*scrolling* des del sofà. “Després de consumir contingut, continuo informant-me”, explica la jove, que s'ha “mobilitzat fora de les xarxes gràcies a aquestes, assistint a activitats i manifestacions”. Per a Martínez, les plataformes són una eina clau de conscienciació i protesta. També considera que el fet que siguin joves els qui expliquin aquestes realitats facilita que altres persones de la mateixa generació connectin amb el missatge i prenguin consciència a través d'un llenguatge proper i accessible.

Entre prestatgeries de *reels*, *stories* i vídeos virals emergeix una generació de creadors de contingut capaç de construir relats que generen consciència col·lectiva i connecten amb les inquietuds del jovent. Les xarxes socials no només són un espai d'entreteniment, sinó una biblioteca digital on el jovent s'informa, construeix la seva mirada sobre la ciutat i es mobilitza en comunitat. **ALBA ZAPLANA**

La Calva Tatuada ‘Influencer’ barceloní

“Necessitava desfogar-me després de viure a Sagrada Família”

JOAN MOREJÓN

Tatuatge neotribal de tinta negra que li envolta el cap. Les puntes afilades, com llances, apunten cap a un “amor” escrit al mig del front, que trenca amb la foscor del conjunt i deixa entreveure els indicis d'una personalitat afable. L'aparença de La Calva Tatuada (28 anys, Nou Barris), com se'l coneix a les xarxes, és a primera vista desafiant i provocadora. Una imatge que encaixa amb el seu discurs crític amb la turistificació, la gentrificació i la situació de l'habitatge a Barcelona, temes que l'han convertit en una de les veus que connecten amb més força entre el jovent. Acumula 173.000 seguidors a TikTok i Instagram, amb vídeos que superen el milió de reproduccions. Amb un to satíric i punyent que no renuncia al rigor informatiu, va començar a construir el seu discurs després de viure a Sagrada Família. “*Brunchs, expats, caos, metro petat...* No podia més. Necessitava trobar un espai on parlar i desfogar-me”. Amb un llenguatge allunyat dels codis acadèmics, aborda problemes socials des de la consciència de classe. I el missatge no es queda a la pantalla: alguns seguidors han incorporat les reivindicacions al seu dia a dia, exhibint missatges com “*Expats go home*” [“torneu-vos-en a casa”] o “No puc pagar el lloguer”, llegendes estampades en les samarretes que ha creat per denunciar aquestes problemàtiques. Amb el seu altaveu digital, veu una oportunitat per reforçar el vincle del jovent amb Barcelona i els barris. “No busco que la gent pensi com jo. Vull que es replantegi les seves accions i com es relaciona amb la ciutat”. Per a ell, els creadors de contingut poden posar sobre la taula debats absents de l'agenda pública i afavorir un “despertar” en la defensa de la comunitat i de la identitat dels barris. **A. Z.**

Un grup de joves assisteixen a una assemblea del Casal de Joves de Can Ricart, al Poblenou. LAURA LÓPEZ ENCINAS

Els casals, models d'autogestió i democràcia

A Barcelona existeixen divuit casals on les joves s'agrupen per trobar-se i participar, tant de la programació educativa i cultural com, en alguns casos, del funcionament i la gestió dels mateixos equipaments. Cadascun amb la seva idiosincràsia, generen espais de coordinació territorial per compartir recursos, projectes i activitats

ERIC MONER

Són les set de la tarda d'un dijous. Com cada setmana a aquesta hora, vint-i-cinc joves es reuneixen a l'espai que havia format part d'un complex industrial per celebrar l'assemblea del Casal de Joves de Can Ricart. Fundat el 2016 després d'anys de reivindicació veïnal, el casal compleix 10 anys amb una gran participació i consolidat com a referent de l'associacionisme juvenil a Barcelona.

Ubicat en l'antic conjunt tèxtil de Can Ricart -construït a mitjan segle XIX al Poblenou-, forma part de la xarxa de casals de joves autogestionats de la ciutat: espais organitzats pel mateix jovent i adreçats a les seves necessitats i inquietuds, que conformen ambients col·lectius d'oci alternatiu i esdevenen motors de transformació social. Una assemblea gestora -l'òrgan màxim de participació- pren les decisions de l'organització, la gestió i la programació de les activitats de forma horitzontal i democràtica. Les persones participants tenen, majoritàriament, entre 20 i 30 anys.

Can Ricart organitza tallers setmanals de muay thai [boxa tailandesa], il·lustració, autodefensa feminista o serigrafia a preus populars. En paral·lel, programa propostes lúdiques com ara concerts, festes, sessions de DJ i la "Jungla nocturna" -una sessió de jocs de taula-. El casal funciona sota un conveni de gestió cívica,

mitjançant el qual l'Ajuntament cedeix la gestió d'un equipament municipal a una entitat sense ànim de lucre perquè hi desenvolupi la seva activitat i presti un servei a la comunitat. És el mateix model que segueixen altres casals, com els de la Guineueta, Roquetes, Porta o Prosperitat, a Nou Barris, o el de La Traca, al Clot. A part de l'acció voluntària dels membres participants -clau en el funcionament del projecte-, Can Ricart compta en l'actualitat amb una directora de projectes i una tècnica dinamitzadora contractades.

L'equipament va ampliar recentment de forma notable la seva superfície amb la incorporació d'una nau abandonada contigua. L'obra, que va tenir un cost de 972.000 euros, va finalitzar el desembre de l'any passat. L'assemblea ha manifestat que ha estat un gran avenç, però remarca que no compleix les demandes plantejades inicialment ni està ideada per al seu projecte. "És clarament una arquitectura de centre cívic i no té espais especialitzats per a un casal", explica Marc Girons, membre del casal.

Ara, la principal reivindicació del col·lectiu és la preservació de l'ús del pati interior del recinte, el futur del qual es veu condicionat perquè està catalogat com a zona verda i integrat dins del Pla Especial Urbanístic de Millora Urbana per als eixos verds del districte 22@. El pati és un indret que el jovent considera fonamental per al funcionament de l'equipament, d'on han sorgit projectes comunitaris i que algunes entitats s'han dedicat a mantenir. Defensen que és un entorn segur per a les persones usuàries i que, si passés a ser espai obert, es crearia un punt vulnerable amb accés des de diverses direccions, un fet que podria ocasionar problemes de degradació i conflicte a la nit.

Fomentar la participació

La Federació de Casals de Joves de Catalunya és una plataforma que agrupa associacions juvenils autogestionades com Can Ricart. L'entitat ofereix suport i acompanyament als casals de joves federats, impulsa càpsules formatives sobre autogestió i proporciona ajuts eco-

nòmics. El seu projecte es fonamenta en valors com la transformació social, l'autogestió i l'assemblearisme. La participació juvenil en el teixit associatiu i el coneixement sobre l'autogestió continuen sent reptes amb moltes capes. "S'han de complir tres factors indispensables: voler, saber i poder", apunta Josep Maria Ballesteros, integrador social i secretari de la federació.

El voler està vinculat amb la motivació per implicar-s'hi i fer canvis, mentre que el saber consisteix en conèixer quins són els canals i les maneres per participar en el teixit associatiu. Una de les limitacions en aquest àmbit és, precisament, el desconeixement del dret a la participació. En aquesta línia, la federació impulsa el programa "Educar en participació, una assignatura pendent" per als alumnes del segon cicle d'ESO [veure requadre]. Pel que fa al poder, s'han de complir unes condicions econòmiques que permetin al jovent participar i "no únicament estar

EDUCAR EN LA PARTICIPACIÓ, L'ASSIGNATURA PENDENT

El programa "Educar en participació, una assignatura pendent", desenvolupat per la Federació de Casals de Joves de Catalunya i dirigit a l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, el dinamitzen membres dels casals als instituts de les seves zones d'acció. L'objectiu és explicar als i les adolescents el dret a la participació i com aplicar-lo en la vida comunitària del seu entorn, així com introduir-los en el funcionament de l'autogestió. També és una manera de fer-los conèixer el nucli associatiu dels seus barris. És una estratègia que ha servit per apropar una part dels estudiants als barris i que s'hi interessin. "És un pont entre l'educació formal i informal i les entitats del territori", informa Ballesteros.

DOSSIER. JOVES EN MOVIMENT

pendent de sobreviure". La precarització laboral que afecta molts joves els resta temps i energia per elaborar un projecte col·lectiu propi; un fenomen que es veu agreujat per l'augment del cost de vida i la gentrificació. "Poder quedar-te a viure al teu barri condiona molt a l'hora de construir projectes associatius o comunitaris", manté Ballesteros.

Un espai on crear i evolucionar

Els projectes comunitaris necessiten un espai amb les condicions adequades per desenvolupar la seva activitat. "Els que demanen espai i no l'acaben tenint, acaben morint. La pedra angular de qualsevol iniciativa associativa és disposar d'un local on poder fer la seva activitat", afegeix Ballesteros. Aquest va ser el repte amb què es va haver d'enfrontar el Casal de Joves La Dreixa, a la Dreta de l'Eixample, que va passar per diferents espais fins que li van assignar el seu local actual.

Espai autogestionat fundat el 2018, està emplaçat en l'anomenada Qtxera -una cotxera al costat del Taller Masriera-. És un equipament que, segons els seus membres, es queda petit per a l'activitat que hi desenvolupen. L'Ajuntament en cedeix l'ús i n'assumeix les despeses de manteniment, però l'entitat funciona amb un pressupost limitat i amb poques ajudes econòmiques. Tot i això, ofereix una gran varietat de tallers -ceràmica, guitarra, teatre, coral...-, així com un club de lectura, formacions en masclisme i la Festa Major Alternativa del barri. Amb les celebracions, recapten diners que els permeten sufragar-les i invertir en noves propostes.

Una de les darreres activitats ha estat una rua històrica, que visibilitzava indrets del barri que han desaparegut a causa de l'especulació immobiliària. "Veiem que el barri s'està desfent amb la gentrificació", expressa Adam Purtil, secretari del casal. A la Dreta de l'Eixample, dos de cada tres llits estan dedicats a turistes, segons dades del Pla Especial Urbanístic d'Allotjaments Turístics. La crítica als efectes de la gentrificació també es fa visible amb accions simbòliques: des del 2022, el casal exhibeix a les barres de la Festa Major Alternativa el cartell de preus "beer" [cervesa, en anglès] a 4 euros i "suc d'ordi" a 1,5. La iniciativa busca denunciar "un model de ciutat i de barri gentrificat i mercantilitzat" i, alhora, és un instrument per incentivar l'interès dels turistes pel català.

El casal de Can Ricart organitza tallers de muay thai, il·lustració, autodefensa feminista i serigrafia, a preus populars

Una de les darreres activitats de La Dreixa, a la Dreta de l'Eixample, ha estat una rua per llocs desapareguts per l'especulació

Isa i Tomàs

Casal de Joves
Autogestionat de Sants

"Al casal es contrueix comunitat entre el jovent del barri"

JOAN MOREJÓN

La Isa (24) i el Tomàs (28) són membres del Casal de Joves Autogestionat de Sants (CJAS). La trajectòria de la Isa dins del teixit associatiu va començar quan de ben petita era usuària d'un cau. Als 17 anys, va impulsar amb unes amigues el col·lectiu artístic Les Pintes, per donar visibilitat a les artistes emergents del territori. El CJAS va ser l'espai d'acollida de la iniciativa i, un any després, la Isa va prendre el relleu incorporant-se a l'assemblea gestora de l'entitat. Per a ella, formar part del casal significa "prendre partit en construir comunitat entre el jovent del barri" en un espai que rebutja "institucions paternalistes", però també disposar d'una xarxa de suport que va més enllà del cercle familiar i d'amistats. El Tomàs també havia estat vinculat a un cau quan, el 2016, va descobrir a Facebook la convocatòria d'una assemblea que reclamava un espai per a un casal de joves a Sants. Amb inquietuds polítiques, hi va participar amb el fi de conèixer altres joves i desenvolupar un projecte comunitari. Un any després, l'entitat va aconseguir un local al carrer de Violant d'Hongria. "Ser part del casal significa contribuir a fer el barri més habitable", afirma. El CJAS organitza tallers de DJ, joieria i dansa, i coorganitza les Festes Alternatives. A diferència d'altres, no rep suport econòmic de l'Ajuntament. Tot i que aquesta situació pot ser un hàndicap financer, també és trencadora: "No rebre-les ens dona bastant d'autonomia", explica. Aquesta postura encara és debatuda entre els membres de la gestora, però és una decisió que ha marcat distància amb l'Administració i, asseguren, ha estalviat temps dedicat a la burocràcia. **E. M.**

Equipaments pilotats per les joves

Agrupats en la Plataforma de Gestió Ciutadana, alguns Casals de Joves es responsabilitzen d'espais públics com a alternativa a l'externalització del servei

Cultura alternativa a les catacumbes de la Farinera del Clot

Casal de Joves del Clot-Camp de l'Arpa La Traca. Dinamitzat per una assemblea gestora, el casal desenvolupa un projecte de participació comunitària "oberta i horitzontal" als baixos de la Farinera del Clot, una situació que comporta problemes de visibilitat i habitabilitat. Per això, demanen que l'Ajuntament els faciliti els recursos necessaris per poder fer esdeveniments populars i d'oci alternatiu a la via pública. A part de l'organització de tallers o la cessió d'espais, acaben d'endegar el projecte Lectures Rebels, un club de lectura dirigit a joves d'entre 14 i 30 anys. **Gran Via de les Corts Catalanes 837** @cj_latraca

Transformar Porta amb les propostes del jovent del barri

Kasal de Joves de Porta. Gestionat per l'entitat juvenil Transforma Porta, l'assemblea gestora és l'òrgan de decisió assembleària del casal. L'Espai de Trobada obre cada tarda per acollir els i les joves i les seves propostes. Programen activitats com ara xerrades, tallers, formacions, exposicions i cursos d'orientació laboral, buscant l'empoderament i la participació activa del jovent. I col·laboren amb altres equipaments, serveis, entitats i projectes de l'entorn: enguany s'han encarregat del pregu de la Festa Major del barri, amb la plaça de Sòller "plena a vessar". **Carrer de l'Estudiant 1** @kjovesdeporta

En lluita amb les entitats de Roquetes per un nou Casal

Kasal de Joves de Roquetes. Des de l'any 2003, l'Associació Juvenil Sociocultural Rokat Project assumeix la gestió d'un espai juvenil amb més de 30 anys de trajectòria a Nou Barris. Una gestora i diferents col·lectius i comissions porten el dia a dia del casal. Entre les línies i objectius del seu ideari hi ha el foment de la participació, el feminisme, la diversitat, l'antifeixisme i l'antiracisme, la consciència de classe -obrera-, la política "apartidista" i la gestió comunitària. La lluita més important, aconseguir un nou equipament, ja que l'actual ha quedat obsolet. **Carrer de Vidal i Guasch 23** kasaljovesroquetes.wordpress.com

Una peça més de l'engranatge comunitari de la 'Guine'

Casal de Joves de la Guineueta. El casal forma part de l'espai i l'estructura associativa de la Masia de la Guineueta, un equipament gestionat per entitats de lleure del barri, com ara el centre d'esplai i l'ateneu. És membre fundador de la Federació de Casals de Joves de Catalunya i entre els seus objectius principals inclou "fomentar l'associacionisme juvenil i la cultura comunitària al territori; empoderar els processos de participació juvenils; facilitar recursos i oferir serveis a les persones joves i treballar en xarxa amb altres entitats i institucions". **Plaça de Ca n'Ensenya 4** @cjguineueta

Quatre generacions casaleres a la Prosperitat

Casal de Joves de Prosperitat. Les joves de la Prosperitat han gestionat el seu propi espai des dels anys vuitanta, que ha passat per sis seus -la penúltima d'elles, uns barracots provisionals que van durar 12 anys-, es van enfrontar a un tancament traumàtic que les va deixar un any al carrer -però no sense activitat- i des del 2024 tiren endavant un equipament "digne" gestionat per l'Associació Juvenil Sociocultural de Prosperitat, l'entitat pionera, amb una gestora en contínua renovació. Entre les reivindicacions actuals, que l'espai s'acabi de condicionar com cal. **Passeig de Valldaura 271** @cjprospe

Un espai més ampli per celebrar deu anys al Poblenou

Casal de Joves de Can Ricart. En funcionament des del 2016 després d'una llarga reivindicació veïnal, poc temps després de posar-se en marxa ja s'havia quedat petit. La lluita per aconseguir-ne l'ampliació ha donat els seus fruits i s'acaba de posar en funcionament la nau annexa que permetrà acollir més activitats i projectes coincidint amb el 10è aniversari, que van celebrar amb l'edició del documental *La dècada: història d'un casal viu i combatiu*. Música, tallers, mercadet, jocs de taula o cinema són algunes de les activitats que s'hi poden trobar. **Carrer d'Emília Coranty 5** @jovescanricart

7.5 –
13.12

Barcelona
2026
Capital Mundial
de l'Arquitectura

BARCELONA

2

UNA CIUTAT
PER VIURE-HI

0

UNA CIUDAD
PARA VIVIR

3

A CITY FOR
LIVING IN

5

Una exposició viva que et convida a descobrir les grans transformacions que estan redefinint Barcelona.

Entrada gratuïta de dimarts a diumenge de 10.00 a 19.00 h. Casa de l'Arquitectura de Barcelona C/ Rosselló, 87-89

UNA INICIATIVA DE

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Barcelona

Fem la Barcelona de la teva vida

DOSSIER. JOVES EN MOVIMENT

OPINIÓ Si volem que els joves participin, cal que puguin fer-ho. Voler, saber i poder participar en són condicionants bàsics. Els moviments veïnals, el lleure educatiu i els centres escolars tenen el deure de demostrar que és des de la lluita compartida i l'autoorganització que es pot fer front a l'atomització, l'individualisme i la soledat

Albert Rivas

Expert en intervenció comunitària, polítiques de joventut i autoorganització popular

Caus, esplais i casals, escoles de participació per adobar les arrels d'un futur desitjable

Vivim en temps complexos*. Una frase que últimament ressona arreu. Malgrat que alguns han dedicat molts esforços a fer-nos creure que tot està perdut i que el jovent ha estat abduït per l'extrema dreta, cal alçar el cap de les pantalles: el sindicalisme torna, els moviments populars guanyen múscul i es teixeixen aliances de país per una transició ecosocial justa. L'autoorganització, el suport mutu i la participació van a l'alça, i això ens recorda que res està perdut i tot està per vèncer.

Per generar aquest canvi ens necessitem a totes, també a les joves, amb qui hem de recuperar la motivació i construir imaginaris de futurs desitjables on el bé comú, el suport mutu i la democràcia participativa en siguin les arrels. Per això, hem de posar al centre de l'educació -en el sentit més ampli i comunitari- la participació juvenil i reflexionar sobre quins espais són veritables escoles de participació. Els experts en participació infantil i juvenil assenyalen tres condicionants bàsics: voler, saber i poder participar. Abordem-ho des d'aquí.

Voler participar

La participació s'ha de motivar. Ha de partir d'inquietuds reals, de la necessitat d'expressar-se, transformar i construir propostes col·lectives. En definitiva, per participar cal *voler* participar. El capitalisme tardà ens ha deixat un panorama d'atomització, individualització i soledat. La manca de sentiment de pertinença, la frustració i els malestans quotidians generen un context que la dreta radical no ha dubtat a aprofitar per imposar discursos basats en l'odi i l'individualisme.

Els moviments veïnals, el lleure educatiu i els centres educatius tenim el deure de demostrar que és des de la lluita compartida, l'autoorganització i la col·lectivització d'aquests malestans que hi podem fer front. Fomentar la participació juvenil és generar un tallafocs contra els discursos d'odi i la dreta radi-

Des de l'exemple hem de demostrar que autoorganitzar-se és possible, participar imprescindible i militar, una obligació

Infants a La Cultura va de Festa, la mostra d'entitats de Nou Barris. 9 BARRIS IMATGE-ARXIU

cal, i recuperar el poder col·lectiu, la confiança en allò comunitari i la capacitat d'incidència.

Com a docents, educadors, *monis*, familiars o veïnes, tenim la responsabilitat de representar el canvi que volem veure al món. No hi ha res més poderós que els vincles educatius, i és des de l'exemple que hem de demostrar que autoorganitzar-se és possible, participar és imprescindible i militar és una obligació. Les mobilitzacions docents de les últimes setmanes probablement tenen més impacte que moltes hores de cultura i valors ètics o qualsevol altre crèdit de participació. Hem vist estudiants que s'organitzaven per donar suport a les reivindicacions del professorat, inspirades per la coherència dels seus referents en la defensa de l'educació pública de qualitat.

Saber participar

Quan l'espurna està encesa, cal *saber* participar. Cal disposar d'eines i estratègies per fer-ho. Històricament, els caus i esplais han estat veritables escoles de participació. Aquell primer estadi de sentir-se part d'una cosa, d'aprendre a mirar el món amb ulleres crítiques i d'imaginar i transformar-lo col·lectivament. Amb l'acompanyament de caps i *monis*, omple la motxilla d'eines per construir aquest món millor. Però els infants creixen, i és per això que cal gene-

rar itineraris de participació als barris. Quan s'acaba l'etapa del cau o l'esplai, els casals de joves acullen; més endavant ho fan els casals de barri, els moviments socials o els ateneus populars. D'aquesta manera, els barris dibuixen el seu propi itinerari formatiu, la seva pròpia escala de participació.

Tanmateix, no tothom passa per un cau, esplai o casal. És aquí on els centres educatius esdevenen espais estratègics i universals per a l'aprenentatge de la participació i l'autoorganització juvenil. Educar no és un acte neutral. Com defen-

Quan s'acava el cau o esplai, els casals de joves acullen; més tard ho fan els casals de barri, els ateneus o els moviments socials

Des dels barris també hem d'acompanyar les joves en la defensa dels seus espais davant les múltiples amenaces a l'autogestió

saven Freire, Freinet o Ferrer i Guàrdia, educar és un acte polític. Per tant, cal que introduïm la participació, l'autoorganització i l'economia comunitària a les propostes pedagògiques dels centres.

Educar en participació implica fer-ho des de l'arrelament al barri i al territori, permeabilitzar els centres educatius i connectar-los amb casals de joves, col·lectius feministes, moviments socials i l'ecosistema autoorganitzat que els envolta. Si volem que l'alumnat arrela al seu entorn en sortir de l'institut, hem de generar connexions entre el dins i el fora. Projectes com "Educar en participació, una assignatura pendent", de Casals de Joves de Catalunya, o el "Visc, convisc i participo", del Consell de la Joventut de Barcelona, haurien d'esdevenir la norma.

Poder participar

Motivats i amb eines, arriba el moment clau: *poder* participar. Des del món adult tenim la responsabilitat de fer-los lloc, escoltar les seves inquietuds, deixar pas i acompanyar els processos d'aprenentatge. Si volem que participin, cal que puguin fer-ho. Perquè, com defensa Casals de Joves, a participar se n'aprèn participant.

El lleure educatiu fa anys que té les seves pròpies eines per fer-ho possible: assemblees de grup, treball per projectes, consells d'infants o assemblees gestores. Aquestes experiències haurien d'inspirar els centres educatius perquè les joves puguin participar plenament en aquests espais, organitzats en sindicats d'estudiants, col·lectius feministes i assemblees o organitzant-se de forma cooperativa per gestionar la cafeteria del centre. Des del món adult, hem de fer-los lloc, validar-les i acompanyar-les.

Des dels barris també tenim la responsabilitat d'assegurar que les seves inquietuds i necessitats puguin estar al centre de la vida comunitària, així com acompanyar-les en la defensa dels seus espais davant les amenaces a l'autogestió, com ha passat amb la privatització del Casal de Joves Girapells, al Guinardó, i l'Espai La Cendra, a Sant Antoni.

La participació no és un indicador buit de contingut. Ha de tenir vocació transformadora cap a una transició ecosocial justa, d'escola de democràcia i de trinxera antifeixista davant els discursos d'odi que volen dividir les nostres comunitats. En definitiva, educar en participació ha d'esdevenir l'eina per adobar les arrels d'un futur desitjable.

BARCELONES

El veïnat s'organitza per afrontar un altre estiu tòrrid

Davant les limitacions dels equipaments públics i l'encariment del lleure, el teixit veïnal planta cara a les elevades temperatures amb activitats que combinen oci i cures i fomenten la vida comunitària

ANAÏS BARNOLAS

En un context d'onades de calor cada cop més freqüents, fer front a les altes temperatures ha esdevingut una necessitat urgent a Barcelona. L'Ajuntament ha desplegat una xarxa de més de 400 refugis climàtics, però la cobertura és desigual i condicionada pels horaris dels equipaments públics, que tanquen parcialment a l'estiu -segons el Consistori, només el 73,6% de la població en té un a menys de cinc minuts a peu-. En l'àmbit de la conciliació, el cost dels casals d'estiu és una altra barrera -segons la Fundació Pere Tarrés, poden arribar a costar 540 euros mensuals per infant-. Una realitat que deixa fora moltes famílies o les obliga a fer equilibris durant les vacances escolars.

Amb aquest panorama, el teixit veïnal als barris demostra, un cop més, la seva capacitat d'organització. Arreu de la ciutat, proliferen iniciatives com els casals autogestionats, les festes d'aigua o el cinema a la fresca, per garantir alternatives accessibles per fer front a la calor.

El Rec Comtal, refugi i patrimoni

Als voltants del Rec Comtal, l'estiu s'omple d'activitats comunitàries que combinen patrimoni, natura i cohesió social. Amb iniciatives com 'El Rec es mou', aquest antic canal es converteix en molt més que un element històric: es transforma en un autèntic espai cultural a l'aire lliure. "La idea era tractar el Rec com si fos un equipament cultural, però sense murs, obert a tothom", explica Carmen Fructuoso, una de les impulsores del projecte.

El programa -nascut el 2015 arran d'un procés de mobilització veïnal per recuperar un espai degradat i transformar-ne els usos- aposta per activitats familiars, mediambientals i comunitàries. Passejades guiades, tallers o accions coproduï-

Aigua i tapes. A dalt, nens i nenes refrescant-se al Correaiqua de la Clota. A sota, concurs de tapes a l'Operació Solete' de Roquetes, l'estiu del 2025.

FOTOS: AV LA CLOTA/AV ROQUETES

des amb entitats del territori conformen una oferta diversa que respon a les necessitats detectades per la mateixa comunitat. "Moltes famílies es quedaven sense opcions d'esbarjo quan acabava el curs escolar, i aquest projecte també dona resposta a aquesta realitat", assenyala Fructuoso, tot destacant que es tracta d'un territori amb índexs elevats de vulnerabilitat.

Més enllà de l'oci, les activitats tenen una forta dimensió educativa i reivindicativa. El projecte promou la protecció del Rec Comtal com a bé comú i patrimoni ambiental, alhora que fomenta nous usos de l'espai públic. "Voliem resignificar aquest espai, que havia estat molt degradat, i convertir-lo en un lloc de trobada i de convivència", afegeix Fructuoso. Amb el suport del teixit veïnal, l'associacionisme i l'Administració, la iniciativa s'ha consolidat com una alternativa als entorns urbans més densos, i ofereix un espai més fresc, participatiu i arrelat al territori.

Casal d'estiu autogestionat a Sants

Al barri de Sants, l'Escola Popular impulsa des del 2018 casals d'estiu autogestionats i gratuïts amb una clara vocació social. Enguany, la iniciativa suma esforços amb Arcàdia -un espai educatiu de Can Batlló- i la seva Unitat de Convivència -la forma amb què el projecte es refereix a les famílies, equivalent a l'AFA [Associació de Famílies d'Alumnes]-, reforçant així una xarxa comunitària que no para de créixer.

El projecte neix de necessitats concretes detectades al territori. Segons explica Lara Ponce, membre de l'Escola Popular i monitora del casal, la iniciativa va sorgir arran del contacte amb el Grup d'Habitatge de Sants: "Es va detectar que hi havia una necessitat d'aprendre català i que algú cuidés les criatures mentre les famílies podien anar a les assemblees o fer vida en general". Amb aquesta base, l'Escola Popular ha consolidat diferents

línies d'activitat al llarg del curs -com grups d'infants, classes de català o espais de formació musical- i recupera ara el casal d'estiu després de dos anys sense poder-lo organitzar per raons logístiques. La proposta s'adreça tant a infants vinculats al projecte com a nous participants del barri, amb la voluntat d'obrir-lo a totes les famílies que ho necessitin.

El casal manté una aposta clara per l'accessibilitat econòmica. "La nostra intenció és que ningú no hagi de pagar res", afirma Ponce, que subratlla que el model busca garantir el dret al lleure amb independència de la situació econòmica. Per sostenir-lo, recorren al suport comunitari a través d'un micromecenatge: "La gent aporta el que pot o vol per cobrir els costos". Els recursos recollits es destinen sobretot a materials i a retribuir l'equip de monitoratge, en un intent de dignificar una feina sovint precaritzada. "Fer de monitora és ja una feina prou precària i volem donar un sou als monitors", agrega l'activista.

Pel que fa a l'organització, el casal s'estructura en grups d'edat d'infantil i primària, amb una previsió d'una vintena d'infants en aquest darrer. Les activitats parteixen de models habituals de lleure, però amb un enfocament propi basat en la pedagogia llibertària, el treball comunitari i la participació. "Busquem molt fer comunitat i generar consciència", assenyala Ponce. En aquest sentit, el projecte posa l'accent en la vida col·lectiva i l'arrelament al barri: assemblees amb els infants, sortides pel barri i espais de convivència formen part d'un model que entén el lleure com una eina educativa i transformadora. Aquestes sortides, amb un component social clar, inclouen visites a espais emblemàtics del teixit comunitari com Can Vies, l'Horta Alliberada o antics refugis, per connectar els infants amb la realitat i la història del barri.

La Clota, aigua i convivència

Al barri de la Clota, un dels nuclis amb més caràcter de poble dins la ciutat de Barcelona, l'associació veïnal impulsa cada estiu diverses iniciatives que combinen lleure, tradició i cohesió comunitària. Entre elles destaca el Correaiqua, una activitat ja consolidada en el calendari festiu del barri, que enguany se celebrarà el 19 de juliol. La proposta transforma els carrers de la part antiga -com el passatge de Feliu o el carrer de Bragança- en un es-

'El Rec es mou' inclou passejades, tallers i accions que converteixen l'antic canal en "un equipament cultural, però sense murs"

Al casal d'estiu de l'Escola Popular de Sants han posat en marxa una campanya de micromecenatge per retribuir la feina dels monitors

Jocs infantils. Activitat estiuenca del projecte comunitari 'El Rec es mou'. AV CAN SANT JOAN DE MONTCADA-ARXIU

ELS BARRIS POBRES, MÉS VULNERABLES A LA CALOR

Aquestes iniciatives comparteixen un element comú: la capacitat del teixit veïnal per generar respostes col·lectives als problemes. L'estiu del 2024, es van registrar a la ciutat unes 240 morts atribuïbles a la calor, segons dades de l'Agència de Salut Pública de Barcelona. Diversos estudis -com un informe de l'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal)- indiquen que la vulnerabilitat davant les altes temperatures té una forta correlació amb la desigualtat socioeconòmica. Aquesta desigualtat es reflecteix en l'habitatge: el 28% dels pisos són vulnerables a la calor, segons un estudi del grup d'Arquitectura, Energia i Medi Ambient (AiEM) de la Universitat Politècnica de Catalunya, que analitza factors com la ventilació, la densitat urbana i l'aïllament tèrmic. L'estudi apunta que aquesta vulnerabilitat es concentra sobretot en barris densos i antics, com Ciutat Vella o la Vila de Gràcia, així com en zones construïdes durant la postguerra, com alguns barris de Nou Barris, Sant Martí o Horta-Guinardó, amb edificis poc aïllats i escassa ventilació natural.

El Corraigua de la Clota, on el veïnat ruixa la canalla des del balcó, fomenta l'ús de l'espai públic i reforça els vincles entre generacions

cenari de joc col·lectiu i participatiu. El funcionament és senzill, però efectiu: "Els infants recorren el barri mentre el veïnat que viu al llarg del recorregut els remulla amb mànegues, galledes i pistoles d'aigua", explica Àngels Corsellas, presidenta de l'Associació de Veïns de la Clota. Aquesta implicació directa del veïnat converteix l'activitat en una experiència compartida que reforça els vincles entre generacions i fomenta l'ús comunitari de l'espai públic. La jornada culmina amb una piscina d'escuma, un punt de trobada festiu que reforça la convivència.

Cultura i espai públic, al Poblenou

Al parc del Centre del Poblenou, el cicle Cinema a la Fresca, impulsat per l'Associació Cultural i Social Bac de Roda, s'ha consolidat al llarg de dues dècades com una de les propostes culturals d'estiu més arrelades al barri. Durant tres nits de juliol, el parc es transforma en una sala de cinema a l'aire lliure oberta a tothom, amb accés gratuït o amb aportació voluntària. La programació, pensada per a públics ben diversos, aposta habitualment per pel·lícules amb contingut social, i connecta amb les inquietuds i realitats del territori. "Avui en dia, tenim un pro-

blema gravíssim de gentrificació i aquestes iniciatives ajuden a fer comunitat", assenyala Manuel Pascual, president de l'Associació Cultural i Social Bac de Roda.

Més enllà de la projecció cinematogràfica, el cicle esdevé un espai de trobada veïnal que reivindica la cultura com a eina de cohesió social i de recuperació de l'espai públic. En un context d'encariment generalitzat de l'oferta d'oci, la iniciativa ofereix una alternativa accessible i comunitària que reforça els vincles al barri.

Més enllà de l'entreteniment.

Les pel·lícules que s'acostumen a programar al cicle de cinema a l'aire lliure de Bac de Roda solen tenir un component social important.

ACS BAC DE RODA

'Operación Solete', a Roquetes

Fa més de deu anys, la Taula de Convivència de Roquetes -un espai comunitari que agrupa entitats i serveis del territori- va detectar tensions veïnals associades a l'ús intensiu de l'espai públic durant els vespres dels mesos d'estiu. En un context marcat per la calor i la manca d'alternatives d'oci, l'ocupació de carrers i places generava soroll i conflictes, sovint travessats per les desigualtats socials i els problemes de convivència entre

diferents col·lectius. Així va néixer l'*Operación Solete*, que aposta per intervenir en l'espai públic amb activitats inclusives i obertes a persones de totes les edats. "A fi de fer-li un gir a la situació, es va decidir crear aquest projecte per conscienciar el veïnat sobre diferents temàtiques i oferir alternatives d'oci saludable", explica Marina Grau, tècnica del Pla Comunitari. Fan bingos, jocs de taula i altres propostes familiars per fomentar la participació i la convivència.

BARCELONES

La Carme, envoltada del seu fill i la seva nora. MARC JAVIERRE

El viacrucis administratiu d'una veïna de 96 anys

A la Carme, una persona gairebé cega, sorda i vivint sola, els serveis socials de la Generalitat li han denegat durant anys el segon grau de dependència que li permetia accedir a una residència

Les butaques Relax Power Lift les carrega el dimoni, encara que es venguin així: "Santuari per al descans suprem". Entapissades de color gris perla, permeten ajustar múltiples posicions del respall i de les cames mitjançant un comandament a distància. La qüestió és que les persones grans no entenen el comandament. "Em faig un embolic amb els botons i prefereixo posar les cames en un tamboret", diu Carme López (Lleida, 1930), una persona amb gairebé un segle a l'esquena, molt sentit de l'humor i una mica de sordesa.

Vestida amb una bata polar llarga i rosa, cordada, la Carme està tan còmoda com la reina que mai no es pentina. Davant seu té la pantalla plana de més de trenta polzades i altaveus dolby estèreo per viure "una experiència sonora". Tant és, està apagada. Afectada de glaucoma, ella gairebé no hi veu d'un ull -l'altre el va perdre- i gairebé no hi sent. Així que els matins els passa al seu domicili del carrer de Valladolid, a Sants, mirant la immensitat d'un cristall líquid amb neons en repòs.

La Carme, amb 96 anys, ha estat notícia perquè els serveis socials de la Generalitat de Catalunya li han denegat el segon grau de dependència, amb el qual tindria possibilitat d'accedir, entre altres coses, a una residència. No s'han tingut en compte els

problemes de cor, la insuficiència arterial i la diabetis. "A penes es pot aixecar, va amb el caminador plegable, tampoc no es pot ajupir per treure's els mitjons i no té força a les mans per posar-se i treure's les mitges compressives", diu Joaquim Quim Estrada (Barcelona, 1949), el seu fill, l'únic que li queda viu -els altres dos, Josep i Joan, ja han mort, igual que el pare, Bonifaci-. "En els darrers tres anys ho hem demanat tres vegades, i sempre ens ho han denegat; mai no ens han donat cap explicació. Hem reclamat, però no ens han fet ni cas". Consultada la Generalitat per part d'aquest periodista, no es rep cap resposta.

"Pot anar a dormir sola, però si algú l'ajuda, i amb compte de no caure, que ja ha passat dues o tres vegades, i l'última vegada va estar un mes en un hospital socio-sanitari", afegeix la seva jove, Marisol Gómez (Barcelona, 1948). "I no podem de-

"En els darrers tres anys ho hem demanat tres vegades i sempre ens ho havien denegat sense donar cap explicació", diu el seu fill Joaquim

manar residència amb el grau que ara té, l'u". La Carme es va quedar sola a mesura que la seva família anava traspasant, des que van travessar la porta del no retorn. Tanmateix, no està sola del tot: cada setmana la visiten els seus quatre nets i els seus tres besnets, i el matrimoni del Joaquim i la Marisol. Aquesta visita comença amb un petó i un crit de trompeta: "Com estàs, iaia?!". A més, de dilluns a divendres ve un assistent de l'Ajuntament de Barcelona per dutxar-la o posar-li el menjar. Una altra assistenta la paga de la seva butxaca el fill. "La mare té una pensió de mil euros, i tot se'n va per atendre les despeses", denuncia.

Igualment, i avui dia, el que necessita la Carme és atenció les 24 hores, matí, tarda i nit. L'última vegada que li van denegar la petició del grau II va ser al febrer. Sense explicacions.

Graus...

Del Departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya: "Al Grau II, de dependència severa, la persona necessita ajuda dues o tres vegades al dia, però no cal que hi hagi de manera permanent al seu costat la persona cuidadora". Els seus cuidadors, el Quim i la Marisol, opinen que li correspondria el Grau III: "La persona necessita ajuda diverses vegades al dia i la presència constant d'una altra persona".

A l'abril, el periodista de *La Vanguardia* Josep Fita va publicar un article en què recollia la petició de la família i es feia ressò de la seva angoixa: "Li deneguen el Grau II de dependència amb 96 anys, gairebé cega, sorda i vivint sola".

El rellotge de paret toca els quarts. El catedràtic Santiago Tejedor, a *Sobre(vivir), un viaje a todos los viajes: "Durante días sentí que el tiempo no pasaba. A eso se unía el silencio"*.

... i medicaments

Segons els tres fulls del pla de medicació, Carme López s'administra cada dia el següent: una pastilla d'Omeprazol Viatrix de 20 mil·ligrams per a l'estómac; una pastilla de Metformina Aurovitas per a la diabetis; una pastilla de Jardiance per controlar el sucre; una aspirina per als dolors; un pegat de Nitrofix per prevenir angines de pit; una pastilla de Brinal per dilatar els vasos sanguinis; una pastilla de Ramipril per a la hipertensió; una pastilla de Zaldiar també per al dolor; col·liri Cosopt i gotes Travatan per als ulls, i la solució Thealoz Duo per lubricar-los. Més el complement alimentari Actua Aftagum, la crema hidratant Byphasse i la crema ultrareparadora A-Derma Epiteliale, el col·lutori Aloclair Plus, els antibiòtics per a la pell Mupirocina i els apòsits Lisubel. També li rezepten Absorb Inc Orina Noc Anat Abs Nude Pants T. Mediana 80U. Si li cau una pastilla, és una pastilla menys que es pren, perquè no la pot recollir.

Aquest redactor s'apropa a la butaca intel·ligent on descansa la Carme, gairebé centenària:

—Com està?!

—Jo sempre dic que estic bé, però bé no estic. I les mans se m'encarcaren.

El peix que es mossega la cua: totes les pastilles tenen contraindicacions que necessiten altres pindoles.

Al tancament de l'edició de *Carrer*, la Generalitat li ha concedit a Carme López el grau II de dependència. **JESÚS MARTÍNEZ**

BREUS DE BARRI

L'Obrim Carrers a Sants, en perill

La iniciativa municipal Obrim Carrers està en perill a l'eix Creu Coberta-carretera de Sants. L'Ajuntament va informar fa unes setmanes que el tall de la circulació els caps de setmana -que permet a la ciutadania gaudir de la calçada sense cotxes- és incompatible amb les obres de la reforma de la plaça de Sants. El veïnat ha posat el crit al cel i sembla que el Districte ha reconsiderat la seva postura i intentarà mantenir la iniciativa després de l'aturada estiuenca. Ja ho veurem.

'Barcelona, ciutat i teatre', al Born

L'exposició *Barcelona, ciutat i teatre*, que explica com les arts escèniques han intuït i promogut el creixement i les transformacions urbanes de la ciutat, es pot veure al Born fins al 30 d'agost. De la Rambla al passeig de Gràcia, i d'aquest al Paral·lel i als pobles del pla, relata una història d'encontres i desencontres. Una bona activitat per fer durant les vacances, ara que ja està en marxa la reforma necessària del Teatre Principal, a la Rambla, que hauria de reobrir el 2028.

Nou pòdcast: 'La Veu de les Veïnes'

La Favb, La Veïnal i Boca Ràdio s'han unit per crear *La Veu de les Veïnes*, un pòdcast on es parla amb les veïnes de la realitat dels barris de Barcelona. El primer capítol, 'Més enllà dels macrofestivals', s'ha estrenat al juny. El segon, que se centrarà en la problemàtica de l'habitatge, veurà la llum al juliol. I a partir del setembre, n'hi haurà dos episodis més, dedicats a la memòria històrica i el sensellarisme. Tots es podran sentir a la pàgina web www.laveinal.cat. **REDACCIÓ**

Participants en un dels partidets celebrat al parc de Joan Miró, a l'Esquerra de l'Eixample. MARC JAVIERRE

Futbol de barri contra el racisme i la pobresa

Una trobada setmanal per jugar partidets al parc de Joan Miró manté el vincle entre el veïnat de l'Esquerra de l'Eixample i les persones que vivien a l'assentament de la biblioteca, i genera un espai de trobada i suport mutu

V. CANET

Cada divendres a la tarda, entre 30 i 40 persones es troben a les pistes esportives del parc de Joan Miró per jugar a futbol. Arriben, se saluden, treuen la pilota...; hi ha qui s'asseu a mirar i hi ha qui es menja un dels entrepans que l'entitat social Esquerra Eixample Acull ha repartit. I és que el futbol ha esdevingut, en aquest cas, un espai de trobada, suport mutu i comunitat contra el racisme i l'exclusió. La majoria dels assistents van viure l'any passat en el campament de persones sense sostre ni papers ubicat al costat de la Biblioteca Joan Miró -en el mateix parc-, un assentament que va ser desallotjat per l'Ajuntament el passat 21 d'octubre.

L'esport ha servit de *cola* social per aplegar, en un mateix espai, veïnat, activistes de diferents entitats i persones de l'antic assentament. Tot es va iniciar quan Esquerra Eixample Acull va llogar per primer cop les pistes esportives de Joan Miró durant la festa major del 2025 per fer una competició entre les persones acampades. La iniciativa els donava accés a dutxes i lavabos. "I alhora, es jugava a futbol, hi havia entrepans i els participants passaven

una bona estona", diu Alfons Sort, membre de l'entitat i president de l'Associació de Veïns de l'Esquerra de l'Eixample.

La trobada va ser un èxit: quan va arribar el desallotjament, ja s'havia creat un grup de WhatsApp que ara compta amb més de 100 persones, i un espai de trobada setmanal. La majoria eren homes joves de països de l'Àfrica subsahariana, com Guinea Conakry, Gàmbia, Senegal o Mali, i tenien el francès com a idioma habitual. Molts dels que van ser expulsats del parc continuen sense sostre i alguns han pogut entrar en el procés de regularització extraordinària de persones migrants.

El Seydou ha anat només un cop a aquests partidets. Vinculat a Can Batlló, es pot dir que ja té un recorregut a Barcelona. Ell mateix comenta que aquí se sent com un "veterà": "Fa set anys, estava com ells, i ara col·laboro amb Emergència Frontera Sud". Amb seu al Casal del Raval, l'entitat acompanya i assessora els nous vinguts en matèria de regularització, recerca de feina o ajuts, en cas de necessitar-los. Alhora, organitza esdeveniments i espais de socialització per crear xarxa i vincles. Un amic del Seydou, l'Assaf, és camerunès. Assisteix als partidets des de fa dos mesos i juga sovint. Però cap dels dos va viure en el campament de Joan Miró.

La realitat és que la iniciativa està cridant l'atenció de gent nova. En Lamine, de vint-i-pocs anys, sí que va ser-hi, a l'assentament, i ara ja té casa i feina. Està estudiant català, explica les enormes dificultats que van viure i agraeix la xarxa de suport.

El Mariano, un altre membre d'Esquerra Eixample Acull i àrbitre durant els partidets, explica que ara aquests els organitzen els mateixos jugadors. Sort fa d'intermediari lingüístic entre els que només parlen francès i la resta. La trobada esportiva és un espai on fer amics i trobar-se, un pla per als divendres per a la majoria dels membres del grup.

Tot va començar al voltant de l'estiu de l'any passat, quan desenes de persones sense sostre ni papers es van instal·lar al parc de Joan Miró. Va arribar a haver-hi 50 o 60 tendes de campanya, que aixoplugaven

Els partits s'organitzen a través d'un grup de missatgeria amb més de 100 persones, la majoria de l'Àfrica subsahariana

L'esport ha servit de 'cola' social per aplegar en un mateix espai veïnat, activistes d'entitats i persones de l'antic assentament

gaven fins a 80 persones d'origen africà. Sort recorda que al principi hi havia "grups polítics que en les audiències públiques i els consells de barri en demanaven el desallotjament i parlaven de *narcocampament*", cosa que les mateixes entitats del barri es van encarregar de desmentir. "Nosaltres parlàvem de manera positiva de l'assentament i ràpidament aquests grups van haver de canviar el discurs", afegeix. Per això, el debat públic va passar de l'interès d'alguns de presentar-los com a "monstres" a entendre que "s'estava parlant d'una situació de pobresa que s'havia d'humanitzar".

Esquerra Eixample Acull es va encarregar d'organitzar la xarxa de suport a l'assentament en col·laboració amb altres entitats del barri: "L'Espai Germanetes, l'Espai Jove, el Mercat de Pagès...", enumera Josi Mirandes, membre de l'entitat, que explica que també col·laboren amb Salut Sense Sostre. Llavors distribuïen sopars, roba i mantes recollides pel veïnat; organitzaven classes de català; compraven tendes de campanya i redireccionaven determinats casos a altres espais per obtenir suport associatiu o dels serveis socials de cara a millorar la seva situació. A més, les persones del campament van fer-se sòcies de la biblioteca, "cosa que els va permetre tenir accés a carregar telèfons mòbils, als lavabos i a un espai climatitzat i cobert", detalla Mirandes, que afegeix que també van organitzar un club de lectura. Alguns treballaven recollint ferralla o en altres àmbits de l'economia informal i venien d'altres assentaments.

Després del desallotjament

Les entitats reclamaven una alternativa residencial per als habitants del campament. Esquerra Eixample Acull va pressionar les Administracions tant en les audiències i com en els consells de barri: "Amb un desallotjament, l'únic que aconseguies és desplaçar la gent, no treure-la del carrer", recorda Mirandes. Però finalment, després de cinc mesos, l'Ajuntament va optar per desallotjar l'assentament, sense donar alternatives a les persones que l'habitaven. La majoria dels expulsats van marxar a altres assentaments a la Zona Franca, Montjuïc o Sants. Altres van trobar allotjament en pisos i feina, i només una minoria ha estat atesa pels Serveis Socials municipals. Alguns continuen assistint a les classes de català, els dimarts, a la biblioteca.

El futbol no ha resolt les carències de les polítiques públiques, però ha creat una xarxa de suport i un espai de vincle que ajuda a resistir i lluitar contra el racisme i la pobresa. De la mateixa manera, l'acció de les entitats ha servit, si més no, per trencar l'habitual discurs criminalitzador sobre els assentaments. Ara, el procés de regularització ha obert una finestra d'oportunitat i d'esperança per a les persones expulsades del campament.

BARCELONES

Assaig

La història en disputa, noranta anys després

OCHO DÍAS DE JULIO

Agustín Guillamón
Descontrol, 2026
216 pàgines. 18 €

Pot haver passat gairebé un segle des de l'alçament militar feixista a Barcelona, però assagistes com Agustín Guillamón continuen analitzant què va passar en aquells dies i en els mesos i anys posteriors. La història està molt lluny de ser una ciència exacta, així que té sentit analitzar, interpretar i reinterpretar la documentació disponible, les memòries i els testimonis. L'autor fa un ús intens de l'hemeroteca de diverses publicacions, des de *Solidaridad Obrera* a *La Vanguardia*, passant per documents emanats de la CNT, sempre amb els entorns anarcosindicalistes com a focus principals d'interès. I té en el punt de mira algunes tesis compartides pel que podríem anomenar un cert sentit comú historiogràfic.

Ocho días de julio comença amb un relat vibrant de les hores de resistència i presa anarcosindicalista de les armes per aturar la insurrecció militar a Barcelona. Guillamón explica els tirotejos i l'ús d'artilleria, els combats en emplaçaments diversos. Pot resultar emocionant i trasbalsador imaginar l'intercanvi de foc a la cèntrica plaça de Catalunya, les batalles al Sants

obrer, l'establiment de forces a la Rambla... El llibre prossegueix amb un relat dels set dies posteriors, cada cop més a vista d'ocell, marcats per una barreja d'estabilitats i inestabilitats.

Des del començament queda clar que la veu de Guillamón no és la d'un historiador que escenifiqui un distan-

Explica la resposta al cop feixista des d'un anarcosindicalisme molt crític amb el marxisme i la CNT

ciament respecte als fenòmens que aborda. Critica durament el paper de les organitzacions marxistes, que considera que juguen papers contrarevolucionaris i oportunistes. Tot i que projecta una evident simpatia envers l'anarquisme, també qüestiona fermament les decisions preses per uns comitès superiors de la CNT que haurien imposat les seves posicions a través de la jerarquia. L'organització victoriosa en la batalla, considera, va renunciar al poder. I va assumir una "ideologia antifeixista" que supeditava les posicions pròpies a una suposada unitat d'acció per guanyar la guerra. En un dels annexos del volum, l'autor comenta a través de contundents notes al peu un text d'un dels responsables d'aquesta assumptió: Juan García Oliver. Guillamón, explícitament partidari que s'hagués intentat destruir l'Estat burgès, malda per l'oportunitat perduda.

En l'últim dels textos de redacció pròpia, l'historiador llança una sèrie de tesis on fixa la seva resposta a altres línies d'interpretació de la història. A parer de l'autor, no hi va haver un doble poder amb els pols de la Generalitat i la CNT-FAI, ni va tenir lloc una col·lectivització estructural i autèntica, sinó una militarització de la producció. I no és que hi hagués una Barcelona revolucionària estroncada per la dinàmica de la guerra o per la derrota final, sinó que aquesta revolució va ser una llavor que no es va voler plantar. **IGNASI FRANCH**

Urbanisme

Una eina per pensar la ciutat que podria ser

El grup multidisciplinari Col·lectiu Punt 6 firma la segona edició d'aquest assaig on reflexiona sobre l'organització de la ciutat i dels seus espais. Les autores llancen consideracions sobre uns urbanismes que facilitin maneres de viure més plenes. Entre les múltiples idees expressades, n'hi ha algunes de centrals, com la necessitat de fer un exercici de perspectiva per aconseguir que les ciutats no es construïxin sobretot al voltant de les necessitats i capacitats de les persones -homes?-relativament joves, sense problemes de salut ni mobilitat, amb poder adquisitiu i, potser, propietaris d'un automòbil o una motocicleta.

Col·lectiu Punt 6 qüestiona sentits comuns i maneres de fer establertes. Parlen de donar valor a la vida quotidiana, als vincles interpersonals o a la

sobirania de totes les persones independentment de les seves condicions. Òbviament, el plantejament acaba friccionant -o col·lionant- amb la concepció dels espais i les prioritats d'una metròpoli gentrificada i turisticada com Barcelona, on la prioritat sembla ser el creixement d'intercanvis econòmics i de facturacions.

Les autores no empenen un llenguatge especialitzat ni proposen una lectura difícil. El resultat no és exactament un manual, però les seves pàgines poden servir de font d'inspiració. O d'eina amb què l'activisme, o els professionals de l'organització urbanística, o una ciutadania atenta, desenvolupin les seves crítiques, anhels i intuïcions. Perquè criticar les urbs on vivim pot ser més fructífer si tenim més clar com podríem millorar-les. **I. F.**

URBANISME FEMINISTA

Col·lectiu Punt 6
Virus, 2026
252 pàgines. 15 €

Pel·lícula

Crims de luxe al Palau de Pedralbes

UN HACHA PARA LA LUNA DE MIEL

Mario Bava (director)
Ediciones del 79 (1970, reedició 2025)
Blu-ray. 15,99 €

L'aposta franquista pel *desenvolupisme* econòmic va tenir una ramificació cinematogràfica: configurar una certa indústria de la coproducció italo-espanyola al voltant de les modes del cinema italià dels anys seixanta i setanta. Un dels gèneres en què es va emprar aquesta fórmula va ser el *thriller* de terror, l'anomenat *giallo* transalpí, algun exponent del qual va filmar-se parcialment a Barcelona i la seva rodalia. Un dels seus mestres, el realitzador Mario Bava (*Las tres caras del miedo*, 1963), va aterrar a la capital catalana per dirigir *Un hacha para la luna de miel*.

Bava va recuperar l'ambientació en el món de la moda del seu clàssic *Seis mujeres para el asesino* (1964) per recórrer de luxe i modernitat la tèrbola i es-tilitzada història d'un assassí en sèrie. Una de les peculiaritats del film és que diverses escenes tenen lloc al Palau de Pedralbes: el lloc on Franco residia durant les seves visites a la ciutat, i que s'havia anat convertint en àmbit d'exhibició cultural, va ser l'espai de rodatge d'assassinats i d'aparicions -delirades?- de morts del passat. Podria dir-se que la sang crida la sang i que les imatges espiritualistes del film semblarien un eco cinematogràfic de la memòria de tants crims polítics, però tot sembla una peculiar casualitat.

Ediciones del 79 -un projecte emanat de la botiga de proximitat El Setenta-nou- ha recuperat aquest film en una edició videogràfica en suport Blu-ray amb imatge en alta definició. El disc inclou diversos materials afegits, alguns dels quals són de producció pròpia, com una xerrada d'introducció a la filmografia de Bava a càrrec dels especialistes Xavi Sánchez Pons i Àngel Sala. **I. F.**

LA FAVB INFORMA

El Parlament aprova la Llei d'Erradicació de l'Amiant

El Parlament de Catalunya va aprovar el 17 de juny, per unanimitat, la Llei d'Erradicació de l'Amiant, després de més de vint anys de lluita veïnal i una tramitació parlamentària de més de sis anys. La llei preveu eliminar el fibrociment d'edificis i instal·lacions, incorpora el reconeixement de les víctimes i crea per primer cop una regulació comuna i un cens de registre d'aquest material, a més d'imposar sancions i obrir una línia de subvencions per a la retirada de l'amiant, entre altres mesures.

Una llei pionera

La Favb i el col·lectiu Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant destaquen que l'aprovació de la llei és una fita pionera i única en l'àmbit internacional, però mantenen que ara cal voluntat política i recursos econòmics perquè sigui una eina

efectiva: "És un dia important, però hem de continuar, i ens comprometem a fer complir el màxim els reptes de la llei. L'única solució és erradicar l'amiant", apunta Joan Maria Soler, en representació de la Comissió contra l'amiant de la Favb, que també reconeix que la llei aprovada no és la que la Favb ni els col·lectius afectats volien: "En algunes coses ens hem posat d'acord, però hauríem volgut anar més lluny".

Soler celebra que la llei s'hagi aprovat per unanimitat: "En aquests moments en què no són possibles els acords amplis, hem vist un petit miracle. Exigirem

a l'Administració que aquesta voluntat unànime s'apliqui". Els efectes positius de l'aplicació de la Llei d'Erradicació de l'Amiant no seran immediats, però el text garanteix la retirada dels materials amb amiant de manera segura. Amb els fons econòmics necessaris i amb voluntat política, les exposicions a les fibres d'amiant aniran disminuint de manera progressiva. **REDACCIÓ**

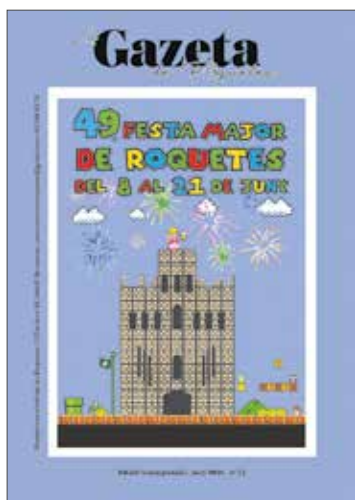
PARLAMENT DE CATALUNYA

Després de 20 anys de lluita veïnal, "ara cal fer-la complir", avisa la Favb

REVISTES DE BARRI

La Gazeta

Publicada un cop a l'any amb motiu de la Festa Major, *La Gazeta de Roquetes* -editada al juny per la Plataforma d'Entitats del barri- celebra la inauguració de la plaça de Mª Antònia Canals i Tortosa, creadora de l'escola Ton i Guida. A l'interior hi trobareu articles de diverses entitats i una entrevista a la Vero, activista del projecte Cinglera d'acompanyament a veïnes en procés de regularització. L'editorial -en català, castellà i àrab- és tota una declaració d'intencions sobre el sentit de la participació comunitària i el compromís social a través de diverses generacions d'activistes.

Sagrada Família

El butlletí de l'AV de Sagrada Família informava l'abril que s'han proposat fer un estudi exhaustiu, bloc a bloc, dels problemes concrets relacionats amb l'habitatge, després de copsar la preocupació veïnal mostrada en l'últim consell de barri que, a petició de la mateixa AV, es va centrar en aquest tema: finques especulatives, lloguers per sobre dels topalls, assetjament immobiliari, desnonaments... La problemàtica dels *colivings* mereix dues pàgines a part. La portada i el plec central estan dedicats a fer un repàs de la ingent feina feta durant l'any per l'associació.

El Butlletí

El número de juny del butlletí de l'AV del Clot-Camp de l'Arpa denuncia en portada la retallada del 20% de la inversió del Pla de Patrimoni del barri, que en l'aprovació inicial era de 157 milions d'euros i en la definitiva s'ha quedat en 120. També hi ha espai, entre altres temes, per recordar l'abandonament de la Torre del Fang -unes 150 veïnes de cinc barris es van aplegar a final de maig per mostrar la unitat veïnal en aquesta reivindicació- i per anunciar l'acte informatiu que tindrà lloc al local de l'AV el 28 de setembre per explicar el pla urbanístic dels entorns del carrer de la Verneda.

EL COR ROBOT

Aran Llivina

Presidenta de l'Associació Veïnal Som Barri de Vallcarca

"Demaneu que no tirin a terra el poc que ens queda del barri"

Té 48 anys i és d'Horta, però des del 2013 viu a Vallcarca, un barri que ja havia estat el seu abans, del 2003 al 2009. El seu activisme beu del moviment okupa i l'anarquisme. Afectada pel pla urbanístic que gentrifica el barri, va començar a participar en l'Assemblea de Vallcarca -una descentralització de l'Assemblea del 15-M-, que aviat es va convertir en un espai de lluita contra l'especulació. El 2017, van constituir-se com a associació veïnal.

Per què vas fer aquest pas?

Per dotar-nos de legitimitat. Cap al final del mandat de Trias, vam començar a ser interlocutors amb l'Administració, però no se'ns veia igual que altres associacions veïnals. I calia estar a la mateixa altura, perquè fèiem la mateixa feina, o més. No hem canviat res del nostre funcionament, però de cara en fora, si ets una associació veïnal, si participes en la Favb, se't veu diferent.

Quanta gent sou?

Som 215 associats. Cada setmana ens reunim unes 15 o 20 persones. És un moment àlgid del conflicte. En èpoques més tranquil·les, les assemblees eren quinzenals. Però sempre vam tenir clar que la tasca de Som Barri era mantenir viva la flama, per a quan vinguessin mal dades poder reaccionar amb rapidesa.

Com descriuríeu Vallcarca?

Un barri de gent treballadora que el 1976 va quedar afectat pel Pla General Metropolità, immers en un procés de substitució del veïnat de manual: no s'atorgaven llicències per rehabilitar edificis, el barri es degradava, la gent marxava... La crisi del 2008 va aturar la reconstrucció, fins fa un parell d'anys, que es va reactivar a la part de sòl públic. Ara falta la part de la Rambla Verda i la de la Núñez i Navarro, amb els quals no és fàcil posar-se d'acord.

Vallcarca és un caramel per a les constructores.

És la peça més gran que falta per urbanitzar en aquesta part de Barcelona, a prop de Gràcia i el Park Güell. Núñez i Navarro, en connivència amb l'Ajuntament dels anys 90, va anar comprant solars, sabent que alguns li serien expropiats i en altres podria construir. Quan arriben les seves màquines, les fem fora. Si fan els 250 habitatges previstos i els venen a preu de mercat, l'onada gentrificadora afectarà no només Vallcarca, sinó el Coll, el Carmel, Penitents i la Salut. Cal que totes les famílies llogateres es mobilitzin. La nostra proposta és que el 50% dels pisos siguin a preu regulat, a mig camí entre l'habitatge protegit i el preu de mercat.

La Rambla Verda revalorarà els pisos?

Creiem que serà una rambla de ciment a sobre d'un dipòsit pluvial que no permetrà que es planti verd de qualitat al damunt. La zona es revalorarà menys del que alguns creuen.

Heu elaborat un pla popular amb col·lectius, sòcies i veïnat.

D'Agramunt cap a dalt, demanem que, ja que es volen conservar dos edificis que fan cantonada, se'n conservin més, del 1880; que no tirin a terra el poc que ens queda del barri. Els solars entre les cases que volem conservar poden acollir habitatge dotacional i equipaments. I cap avall, acceptem el dipòsit amb modificacions -perquè s'hi pugui posar verd- i demanem que no s'enderroqui la casa *art déco* d'Agramunt-Bolívar, que podria ser un equipament.

Vau ser notícia quan l'Ajuntament va reactivar el pla urbanístic.

Era una mesura propagandística per fer creure els votants que tiraven endavant, feien fora okupes i romanesos, i mà dura. Vam parar el cop, i tornem a estar en *stand-by*. El PSC es va comprometre a real·lotjar les famílies desnonades i obrir una taula urbanística, però no l'ha convocada mai. No ho farà en aquest mandat.

Com vas gestionar el desallotjament de l'assentament?

Amb la gent dels assentaments, feia anys que treballàvem braç a braç; formen part de Som Barri. Havíem endegat el projecte Vínacles, d'alfabetització de la comunitat gitano-romanesa, però el PSC va treure-li el pressupost. A molts els hem pogut donar cabuda al barri. És hipòcrita dir que la majoria es van negar al real·lotjament, perquè, si vius de la ferralla, anar a un pis tutelat és renunciar a la feina. **CATHERINA AZÓN**

David Moreno
Torero, propietari
del desaparegut cafè
restaurant Cosmos
de la Rambla i veí del
Gòtic de tota la vida

“Molts de la meva generació o s’han mort o han hagut de marxar”

JESÚS MARTÍNEZ
ENTREVISTA

MARC JAVIERRE
FOTOGRAFÍA

El David ha tingut dues vides. La primera comença als anys seixanta amb aquesta frase: “El meu pare va morir a la plaça de toros de Guayaquil [l’Ecuador]. El va agafar un toro, no recordo el nom de l’animal [Cique]. No hi va haver res a fer. Jo tenia vuit anys, i com que tothom em deia que havia de ser com el meu pare, em vaig dedicar al toreig”.

En les sis temporades de la sèrie de televisió *Manos a la obra*, el manetes del gotelé Benito Lopera Perrote sempre treia a col·locació la mort del seu progenitor: “Al meu pare, banderiller, el va matar el toro *Bragado* a la plaça de toros de Saragosa”. El pare de David Moreno (Barcelona, 1946) no era banderiller, sinó *matador*, el màxim escalafó de la tauromàquia. Es deia Aurelio Puchol i va donar al seu fill el malnom pel qual l’afició el coneixia: *Morenito de Valencia*. S’entén que Aurelio va néixer a Aldaia, a València, el 1914. Després de la seva mort, l’11 d’octubre de 1953 -en les celebracions del Dia de la Hispanitat-, el destre i actor Mario Cabré li va dedicar una sentida elegia.

El fill d’Aurelio Puchol, el David, va heretar gairebé tot de la figura paterna, almenys els detalls que han configurat la seva personalitat. Si el pare va torejar amb *Manolete* i les primeres espases d’aleshores -Luis Miguel Dominguín, *Chamaco*, Julio Aparicio-, el fill es batria en duel amb Juan José Linares i Joaquín Bernadó, molt estimats. “Vaig ser el torero més jove, vaig prendre l’alternativa a la plaça de braus de Cotlliure, a França, sent un xiquet. He torejat des dels 14 anys fins als 35, fins al 1981. Em vaig retirar perquè ja m’avorria del *mundillo*, i perquè em va agafar un toro i em va deixar dos anys a l’hospital, amb un pulmó perforat. Però han estat els millors anys de la meua vida”.

Ara, la sorra i els mocadors blancs agitats amb fervor els assaboreix David Moreno en el record, assegut a una de les taules de l’establiment Venus Delicatessen (Avinyó, 25), regentat per Mercè Casal i Víctor Robles, ideal per prendre uns *natxos* amb guacamole, una mussaca i un *poke bowl*.

La segona vida del David comença als anys vuitanta amb aquesta frase: “Com que coneixia el propietari del cafè restaurant Cosmos [la Rambla, 34, avui restaurant Vapiano], em vaig fer accionista del local, juntament amb unes deu persones més. El propietari, Mur-Mar, se n’havia anat i jo els vaig dir: ‘Ara que no torejo podria treballar aquí’. Hi vaig posar un milió de pessetes, que després em

van tornar. Aleshores el Cosmos tenia uns trenta treballadors, entre els cambrers i el personal dels apartaments contigus [Apartaments Mur-Mar, avui Master La Rambla Serviced Apartments]”.

—Com eren aquelles Rambles?

—Durant una època les freqüentaven els nord-americans de la Sisena Flota i els que venien de la guerra del Vietnam, i la prostitució.

—Unes Rambles *animades*.

—Hi havia molt d’*efeminat* que hi anava a lligar.

—Jo recordo que els últims anys del Cosmos els jubilats hi jugaven al dòmino.

—Això va ser al final, abans hi anava gent amb diners i a la barra es demanaven moltes begudes.

—El famós trifàsic d’anís.

—I d’altres, i al pis de dalt teníem el restaurant, sempre ple.

—Per això, *animades*.

—No hi havia tants lladres com ara. A mi m’han intentat robar quatre o cinc vegades últimament.

—Troba a faltar aquells anys?

—I tant. I vaig arribar a tenir dues cafeteries, una a prop de les Rambles i una altra a la Barceloneta anomenada Costa Brava, que ara és un Burger King.

—Tot un empresari.

—Tenia idees, i em vaig posar a treballar perquè els negocis, com el Cosmos, funcionessin.

El Cosmos es va obrir a principi del segle XX, i el 1927 es va transformar de la manera en què ha estat conegut durant dècades, amb una barra en forma de doble ve baixa. Va tancar el gener del 2019.

—I ara com veu les noves Rambles?

—No ho veig clar, els negocis s’han vist afectats. I tot és per al turisme.

—Ja no són unes Rambles *canalles*.

—Són suaus, per anar a passejar. Abans tenies matalasseries i ara hi ha botigues que venen carcasses per als telèfons mòbils.

—Barcelona és...

—... per a la gent de fora, sobretot. Molts de la meua generació o s’han mort o han hagut de marxar.

—I què li sembla la prohibició dels toros?

—Una *tonteria*, hi havia molta afició a Barcelona. A l’última corrida a La Monumental [diumenge 25 de setembre del 2011], molts van plorar.

El 2009, David Moreno, *Morenito de Valencia*, es va jubilar. Resideix al mateix barri que el va veure néixer, el Gòtic. El David no ha tingut dues vides, sinó tres: avui, col·labora en una residència de gent gran, Llar la Mercè, de la Fundació Família i Benestar Social. “Empenyo les cadires de rodes dels avis”.